

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

Afgangsprøven og Aarsprøven

i

Frederiksborg lærde Skole 1866.

Udgivet af

C. Berg,

Skolens Rektor.

— 253 —

FREDERIKSBORG.

Trykt i Chr. Hansens Officin.

1866.

A.

I.

Lidt om Bekjendtgjørelsen af 25de November 1864 og 1ste og 2den Klasse.

Den Uro, som i en Række af Aar har hersket i Landets høiere Skolevæsen, og som har sat saa mange Kaldedes og Ukaldedes Penne i Bevægelse, har faaet en foreløbig Standsning ved Bekjendtgjørelsen af 25de Nov. 1864. Og betragter man Forholdet mellem Fagene i Skolen, troer jeg ogsaa, man kan sige, at der ved denne Forordning er gjort et Skridt fremad til noget Rigtigt, naar blot Skolen nu maa faae Ro til at udvikle dette. Den alt nivellerende Polyhistori, der især er saa farlig for et lille Land, fordi den der optræder med langt større Berettigelse især hvad Sprogfagene angaaer, er vist indenfor bestemtere Grændser. Thi fordi Fransk er ført op i 7de Klasse — ja Engelsk endog er kommen til, og paa nogle Steder Svensk —, derfor er alligevel den mulige Skade ved Megenviden betydeligt indskrænket, da der er peget hen til det, hvorpaa Accenten bør falde, til de Fag, hvorigjennem det tilsidst skal vises, hvilken Aandsmodenhed Skolen har været istand til at fremkalde ved hele sit Apparat af Læremidler. I det visse Fag successiv, ligesom tidligere, skulle lægges tilside, naar de have afgivet det almindelige Dannelsesstof, som Skolen har anseet dem for skikkede til at yde, er der nu kommen den

væsentlige Bestemmelse til, at der ikke længer skal være en lille og en stor Modenhedsprøve, men kun i Forbindelse med den almindelige Oprykningsexamen fra 6te til 7de Klasse en Afslutningsprøve for hine Fag, garanteret ved et Minimum af Kundskaber*). Var der blot med Hensyn til den endelige Afgangsprøve føiet den Bestemmelse til, at der kun skulde examineres i det, som var læst i de to sidste Aar, saa synes det mig, at Alt vilde være saare godt. — Efter disse indledende Bemærkninger skal jeg kortelig fremsætte, hvorledes vi ved Frederiksborg Skole have gjort en foreløbig Brug af de nye Bestemmelser for de to nederste Klassers Vedkommende. Hvad Sprogunderviisningen angaaer, og det er jo den, der vel meest principielt er bleven berørt af den nye Forordning, forekømmet det mig, at Forholdet stiller sig lidt anderledes ved en lille Provindsskole, end ved en kjøbenhavnsk Skole. De Disciple, der optages i nederste Klasse i vor Skole, staae paa særdeles forskellige Standpunkter, idet nogle have nydt en paa en bredere og rigere Dannelse kun lidet beregnet Underviisning i en Borgerskole, andre en temmelig planløs hos en eller anden Pædagogiken udøvende Enkelt, — Herre eller Dame —, atter andre ere gjorte bekendte med mange forskellige og interessante Ting af Venner og Slægtninge,

*) Jeg kunde nok ønske, at Geographi maatte afsluttes i 5te Klasse, forat Naturhistorie kunde accentueres endnu mere i 6te. Thi at dette Fag i vor Tid har hævdet sin store Betydning for den almindelige Dannelse, i den almindelige Skole, og der har hjulpet ikke lidet med til at give den unge Aand Svingfjedre, er med Rette anerkjendt, om end, som naturligt er, nu og da lidt vel stærkt. At føre dette Fag op i 7de Kl., hvad Nogle have foreslaet, synes ikke ønskeligt saavel af mange andre Grunde som og fordi man da let faaer Partier af en Fagskole etableret i den almindelige Skole.

men ingen af alle tre Slags undtagen i ganske særlige Tilfælde ere tilfredsstillende hjemme i de 3 Hovedkundskaber og Færdigheder, som er det Eneste Staten forlanger: correct, om end ikke smagfuld Oplæsning, nogenlunde feilfri, tydelig, om ikke smuk Skriven efter Diktat, klar og sikker Færdighed i Behandling af de 4 Species i Regning. Skolens Opgave bliver derfor i det første Aar i alleregentligste Betydning en aandelig Gymnastik, hvor det for det Første og fremfor Alt gjelder om at faae de Unge til at tale sammenhængende, faae dem til at yttre deres Tanker i Sætninger og ikke i afbrudte Sætningsstykker eller i enkelte Ord. Jeg veed, at det er en Skjærsild, som mine smaa Venner maae gennemgaae strax, naar de optages i Skolen, men den er aldeles nødvendig, hvis de skulle lære at tænke ordentligt og tilegne sig, hvad de lære, som deres egen aandelige Eiendom; hvis de skulle befries fra den Tro, at de kunne deres Bibelhistorie eller Naturhistorie, naar de blot kunne opramse Lærebogens Ord ofte med Udeladelse snart af Subject, snart af Prædikat osv.; hvis der kort sagt skal lægges Grunden til en Bygning, som skal kunne bære Alt, hvad der bygges op derpaa i Løbet af 8 eller 9 Aar. Derfor er hele Arbeidet for Læreren i denne Klasse ligesaameget beregnet paa at ordne, sondre, forklare, paa atter og atter at gjentage bekjendte Sager, som paa at fylde den Unge med nyt Stof. Vi maae derfor alle, saamange af os, som ere Lærere i 1ste Klasse, meer eller mindre være Sproglærere, det vil sige, vi maae alle betragte det som en Hovedside af vor Virksomhed i denne Klasse at fremkalde Opmærksomhed og Agtelse for Ordet hos den Unge, vi maae betragte det som en væsentlig Deel af vor Underviisning, „tilligemed Tingene og Forestillingen at give og igjen affordre Drengen det meest bestemte og bevidste sproglige Udtryk“. Den særlige Sprogunderviisning derimod optager kun 9 ugentlige Timer af Klassens 36, nemlig 6 Timer Dansk og 3 Timer Tydsk. Det der her koster Disciplene

det værste Arbeide er det reent Grammatiske i den danske Time, skjøndt det Hele hovedsagelig bestaaer i Analysen af den enkelte Sætning, ikke efter nogen Grammatik, men alt kun mundtligt. Tydsk hjælper maaskøe nok lidt til, at Disciplen bedre kan objektivere sig de sproglige Phænomenener, at han bedre „kan gjøre dem til Gjenstand for en middelbar Betragtning.“ Men da Faget nu paa Grund af tydsk Stiils Afskaffelse ved Afgangsexamen er indskrænket til et mindre Timetal, har det dog ingen rigtig Art dermed.*) Var det derfor en kjøbenhavnsk Skole, hvorom Talen var, vilde jeg ikke betænke mig paa at læse Latin istedenfor Tydsk i denne Klasse, aldeles ikke af Misogermani, men fordi jeg er overbevist om, at det vilde være baade den letteste og sikreste Vei til Øiemedet, sikker sproglig Indsigt; men, som sagt, det er Disciplenes Standpunkt, der tvinger os til at opsætte den stærkere og bedre Methode til andet Aar. Thi medens jeg kan aflægge det Vidnesbyrd, at Respekt for Arbeide, at en levende og alvorlig Pligtfølelse i høi Grad er fremherskende blandt Disciplene her ved Skolen, har jeg paa den anden Side, hvad de laveste Klasser angaaer, lagt Mærke til en forunderlig Grad af Ubehjælpelighed i den mundtlige og skriftlige Udvikling, et Standpunkt, der har sin naturlige Grund i den ovenfor omtalte mindre udviklede Tilstand, hvori Disciplene ere, naar de optages i nederste Klasse. I anden Klasse er det altsaa, at Sprogunderviisningen først egentlig kan siges at begynde i vor Skole, idet den der optager 14 af Klassens 36 ugentlige Timer, nemlig 5 Timer Dansk, 6 Timer

*) Jeg veed godt, at Andre nære en heel anden Synsmaade med Hensyn til de sproglige Kategoriers Udvikling og Befæstelse hos de Unge. For mig synes det og har det altid syntes unaturligt at udvikle disse tidligere end med og meer eller mindre ved Hjælp af et fremmed Sprog.

Latin*) og 3 Timer Tydsk. Ad Aare vil som Følge af den nye Orden 3die Klasse faae 18 Timer i Sprog, nemlig 3 Timer Dansk, 8 Timer Latin, 5 Timer Fransk og 2 Timer Tydsk. Hvad de andre Fag angaaer, da er i 1ste Klasse Naturhistorie og Regning hver bleven forstærket med 1 ugentlig Time, og 2den Klasse har i Historie faaet 1 ugentlig Time til.

II.

Lidt om Charakterer.

Jeg hører ikke til dem, der ved Underviisningen vente Meget af denne eller hiin Methode, hvorimod jeg slutter mig til dem, der mene, at Alt kommer an paa Lærerpersonalet. Af det personlige Forhold mellem Lærer og Disciple er hele Skolens Fremgang afhængig. Er dette usundt og for-

*) Det er min Pligt som det er mit Önske at knytte følgende Bemærkninger til dette Timetal. Ministeriet henledede Skolens Opmærksomhed paa, om det ikke vilde være hensigtsmæssigere at ansætte 8 Timer til Latin istedenfor 6, forat dette Fag kunde have en saa klækkelig Fremgang i 2den Klasse, at det i 3die Klasse baade kunde afsee lidt Tid til Fransk, der først skal begynde i 3die Klasse, og allerede begynde at støtte dette Fag. Skolen vilde imidlertid hellere gjøre Forsöget iaar med 1 Time daglig, fordi den frygtede for, at den ikke længere end i een Time hver Formiddag kunde være sikker paa Drengens livlige og usvækkede Opmærksomhed for de første Elementer i det latinske Sprog, og den gjorde det med saa meget større Tryghed, fordi det var den samme Lærer, der underviste baade i Latin og i Dansk, hvilket sidste Fag maatte blive det, der efter Ministeriets Formening skulde afgive 1 til 2 Timer til Latinen. Efter den Erfaring, som Læreren har gjort i det forløbne Aar, vilde 6 Timer være tilstrækkelige i det første Halvaar, medens han finder det ønskeligt at faae 1 til 2 Timer til i det 2det Halvaar for de skriftlige Arbejders Skyld.

qvaklet, nytter hverken denne eller hiin nok saa philanthropiske eller nok saa controllerende Methode. Hersker der derimod et sundt Samliv mellem Lærer og Disciple, et Samliv, der er bygget paa gjensidig Kjærlighed og gjensidig Iver for, hver paa sin Maade, at varetage sine Pligter, gaaer Disciplene ogsaa en sund og naturlig Udvikling imøde, hvordan end Methoden er. Det kunde derfor synes, at jeg med en saadan Anskuelse ganske særligt maatte slutte mig til dem, der ville have daglige Charakterer Ijærnede fra Skolerne. Thi at disse kunne stille sig og ofte stille sig frem som smaa Anstødsteen for det gode og jævne Forhold mellem adskillige Lærere og deres Disciple, troer jeg, man let vil have lagt Mærke til især hos den choleriske eller temmelig unge eller temmelig gamle Lærer. Var der her altsaa Tale om en Opdragelsesskole, f. Ex. Herlufsholm, da vilde jeg beholde den Skik ikke at give daglige Charakterer, naar den eengang fandtes ved Skolen. Anderledes, forekommer det mig, stiller Sagen sig, naar Talen er om en Skole, som den ved Hillerød. Her har Skolen kun en Deel af Dagen Disciplene under sin Opsigt; her er al dens Gjærning i høieste Grad afhængig af, hvorledes den Unge tilbringer sin øvrige Tid. En Hovedopgave for os Lærere bliver det derfor med alle de Midler, der staae til vor Raadighed, stadig at meddele Hjemmet Alt, hvad der er nødvendigt for det at vide forat kunne handle i Overensstemmelse med Skolen. Skolen skal og bør gaae ud fra den Forudsætning, at Hjemmet baade kan og vil betragte Skolens Forholdsregler som fornuftige, at det med Velvillie og Tillid vil modtage Skolens Meddelelser og paa den anden Side tillidsfuldt meddele Skolen, hvad den kunde ønske at vide for at fremme den Unges Vel, hvorfor begge Parter bære Ansvar.

Da jeg for to Aar siden blev ansat som denne Skoles Bestyrer, forefandt jeg den Skik ikke at give daglige Charakterer. Hver Maaned fik hver Discipel en i Ord udtrykt Censur, der meddeleltes Hjemmet, og hans Plads i Klassen bestemtes efter et Skjøn af Lærerne. Ved det nye Skoleaars

Begyndelse 1864 traf jeg den Bestemmelse, at der daglig skulde indføres i Klasseprotokollerne Charakterer for de skriftlige Arbejder, og at Disciplene hver Lørdag skulde bringe til Hjemmet en Ugebog, hvori der indførtes, foruden disse Charakterer, korte Bemærkninger, hvis Disciplen havde en eller anden Dag været daarligt forberedt eller aldeles uforberedt i et eller andet Fag. — I Aarets Løb blev jeg i Frederiksborg Amtstidende paa en velvillig, men indtrængende Maade opfordret til atter at indføre Charakterer ved Skolen. Skjøndt jeg i mange Tilfælde ikke vil svare paa Bemærkninger og Raad Skolens indre Styrelse vedrørende, naar de fremkomme i et anonymt Stykke i et Dagblad, fordi man ikke godt kan vide, hvormeget der kan forudsættes som bekjendt af Skolens Gjerning, var i dette Tilfælde Gjenstanden af saadan Beskaffenhed, at jeg maatte ansee Offentligheden for berettiget til at vente Svar paa Spørgsmaalet. Da jeg imidlertid tidligere kun havde underviist i de høiere Klasser uden Charakterer, ønskede jeg gjerne i et Par Aar roligt at iagttage denne Brug for alle Klasser, før jeg tog nogen fast Bestemmelse i en Sag, angaaende hvilken Meningerne vare deelte blandt mine Medlærere. I mit Inserat udviklede jeg derfor de Grunde, som almindeligt fremføres, for ikke at give daglige Charakterer ogsaa i de nederste Klasser, omtalte, at den gode Tone, der fandtes navnlig i denne Skoles øverste Klasse, afgav et godt Vidnesbyrd til Anbefaling for det i nogle Aar anvendte System, berørte tillige de Forsøg, jeg havde gjort, forat der kunde ydes Forældre og Værger stadige Meddelelser om de Unges Færd, og erklærede endeligt, at, hvis det viste sig umuligt at finde Midler, hvorved Hjemmet, uden hvis Medvirkning Skolens Arbejde efter min fulde Overbeviisning let vilde blive haltende, kunde sættes i fuldstændig Kundskab om den Unges hele Forhold i Skolen, at jeg da vilde ansee mig forpligtet til igjen at indføre daglige Charakterer. — Hvad der syntes let i Theorien, har imidlertid viist sig vanskeligt i Praxis. Vel kan man f. Ex. let angive, naar en Discipel er aldeles uforberedt, men

dette hører i denne Skole til de ikke hyppige Tilfælde; derimod er det, især i de lavere Klasser, ofte en aldeles Umulighed bestemt at afgjøre, om en daarlig Præstation har sin Grund i uordentlig eller ufornuftig Forberedelse. For altsaa ikke at lede Forældrene paa Vildspor ved i enkelte indtrædende Tilfælde at lægge Skylden over paa Drengens Dovenskab istedenfor paa hans Forberedelses Maade eller Lignende, have vi i Reglen ikke i de ugentlige Optegnelser kunnet give Forældrene de Vink, som de muligt, hvis der blev givet daglige Charakterer, vilde have faaet gennem disse og hvorved de kunde blive opfordrede til at søge nærmere Oplysning hos Skolen. Først ved Maanedens Slutning er Drengens Standpunkt i Almindelighed bleven karakteriseret. — Det er ganske vist, at visse Drengenaturer have en saadan Kvikhed og ere besjelede af en saa udviklet Pligtfølelse, at man trygt kan slaae sig til Ro ved den Indflydelse, som Skolen anvender forat fremelske Arbejdslyst, og lade det være nok med tørst ved Maanedens Ende at sætte Forældrene i Kundskab om, hvorledes det er gaaet. Ja, jeg vil endogsaa sige, at saadanne Naturer have fædre af ikke at forstyrres ved Hjemmets Tale om Charakterer. Men ligesaa sandt er det, at andre Dreng, og det vistnok det større Antal, trænge i den Grad til dagligt Tilsyn i Hjemmet, at det maa være dette i høieste Grad magtpaaliggende snarest at sættes i Kundskab om, naar der er lidt Galt paa Færde. En mindre paalidelig Forberedelse i en 14 Dages Tid kan let sætte en Dreng saaledes tilbage, at han ofte vanskeligt reiser sig igjen. Skolen er desuden ikke altid istand til alene at blive opmærksom paa, at der er noget Farligt paa Færde, endsige, at den alene kan raade Bod derpaa.

Jeg er ikke blind for, at der er Misligheder ved daglig Charakteergivning, skjøndt jeg rigtignok troer, at Skylden herfor ikke ligger i denne Methode selv, men i den ufornuftige Brug, som Forældre og — hvorfor ikke tilstaae det — Lærerne kunne gjøre af Charakterer til at stimulere

Disciplene. Ligesaa vist som jeg anseer det for Sentimentalitet og Idealisteri, i Almindelighed at paastaae, at man ved at give daglige Charakterer opelsker Trællesind*) hos den Unge, ligesaa vist indrømmer jeg, at Forføngelighed og Ærgjerrighed kunne finde en saa utilbørlig Næring ved Charakterer, at ædlere Følelser derved kunne blive trængte til Side. Men Drengens Ærekjærhed bør fremkaldes og næres, og en Hjælp hertil yde hos en Dreng paa 10—14 Aar en forstandig Brug af Charakterer. Det synes mig, at man stiller Drengens Naturen, stiller Lærernes Paavirkning vel høit, borttager for meget af det reent menneskelige, naar man forlanger af Drengen, at han alene „af Pligtfølelse, af Kjærlighed til Forældre og Lærere, at han for at uddanne sin Aand og sit Hjerte og komme frem i Verden skal vise Flid og Opmærksomhed“. Aldenstund han hver Dag bevæger sig mellem to Paavirkninger, Skolen og Hjemmet, der let, naar der ikke stadig gaaer Mellembud mellem dem ved daglige Charakterer, kunne komme til at modarbeide hinanden. Thi Ærgjerrighed skal ikke paa den Maade kues i sin Fødsel, at den river Ærekjærhed med sig ned i en sjelelig Sløvhed, hvor Arbeidet med en vis Forsagelse udføres, fordi Skolen vil have det. Thi netop derved kan Trællesind og Hyklery finde Næring. Nei, Drengene trænge i denne Alder til, have ingen Skade af lidt Beundring, lidt Opmærksomhed. Det er et Styrkemiddel for ham under sit Arbeide at kunne vise i Hjemmet gode Charakterer, kunne, om og ved et ydre Tegn, godtgjøre, at denne eller hiin Paamindelse, dette eller hiint af Forældre udtalte Ønske til ham har baaret gode Frugter, er vel lagt paa Sinde. Af Naturen have Drengene ikke Lyst til stadigt Arbeide.

*) Jeg benytter dette Sted til at rette en Urigtighed i mit ovenfor omtalte Inserat. Baade ved Rugby- og Harrowskole i England gives der, saavidt jeg kan see, Charakterer ved hver Time i Latin, Græsk, Religion, Historie og Geographi, Mathematik (og nyere Sprog).

Skolen, siger man, skal være Gjennemgangsporten for den Unge til Livet. Daglige Charakterer derimod lade en Anskuelse opstaae, der lidet svarer til, hvad Livet vil byde ham. Istedenfor at lære den Unge Resignation, istedenfor at vænne ham til at indsee, at man ofte i Livet maa arbeide, uden at nogen ydre Løn følger, at god Villie og nøiagtig Flid ofte i Verden maa give Afkald paa enhver ydre Paaskjønnelse, isteden herfor leder man ved at give daglige Charakterer Disciplene til, strax at vente en ydre Frugt af sit Arbeide, lærer ham at søge sin Løn i Livet i det Udvortes. Hvor sandt end dette muligt kan være, naar Charakterer er det eneste, der skulle virke, synes det mig dog, at man ogsaa her hverken lader Drengnaturen eller den praktiske Pædagogik komme til sin Ret. Ligesaa abstrakt som man betragter Brugen af Charakterer, ligesaa abstrakt tager man Menneskenaturen. Drengen skal jo dog være Dreng forat kunne blive en sund Yngling og en kraftig Mand. Spring her hævner sig forfærdeligt. „Drengens Tilfredshed med en god Charakter, der er erhvervet ved Flid og god Opførsel, er baade noget Reelt og noget Tilladeligt“; det er noget, hvorpaa en fornuftig Pædagog kan bygge videre forat opnaae noget baade Sandt og Godt, vel vidende, at det ikke blot er de intellectuelle Evner, der kunne overanstreges, men at ogsaa den moralske Kraft kan spændes for stærkt, at den abstrakte Pligtfølelse kan accentueres i saa høi Grad, at den ungdommelige Livslyst sygner hen. For Drengen er det naturligt at have et endeligt Maal at stræbe efter. Har man først faaet den Unge til at være stadigt flittig fra Mandag til Lørdag, saa vænnes han snart til at være det ogsaa i længere Tid. Og selve det at arbeide, naar det først er bleven en Vane hos den Unge, har en saadan Løn i sig, indgyder en saadan Tilfredshed i Sjelen, at jeg ikke kan optage den Tro i mig, at Charakterer skulle have en sliq skadelig Virkning. I den Alder, der her er Tale om, er Kraften til at fastholde en Tanke

endnu saa liden, at der virkelig ikke er Grund til at frygte for, at Momenter af en Livsanskuelse skulle skaffe sig nogen overveiende Magt til det Værre over den Unge, saa at han senere hen i Livet lettelig skulde tabe Mod og Kraft, naar Lønnen ikke strax viste sig.

Man siger — og her ere vi paa en fastere Grund, — man siger, at Charakterer træde hindrende op imod den Virksomhed fra Lærerens Side, der skulde rive de Unge med sig, og at de borttage en Deel af Lærerens Tid, ved ikke at tillade ham at anvende hele sin Opmærksomhed paa sit Fag. Der ligger heri noget Sandt, men ogsaa noget, der i høi Grad kan blive farligt for en Skole, vel at mærke, naar vi betragte Sagen abstrakt, uden Hensyn til bestemte Lærekræfter, uden at gjøre Forskjel mellem de forskjellige Klasser. Da det ikke er en almindelig pædagogisk Undersøgelse, som jeg her anstiller, men kun et Forsøg paa at godtgjøre den Methodes Rigtighed, som jeg anseer for sikket til bedst at sikre en fast og rolig Fremgang hos Disciplene i Frederiksberg Skole under skiftende Lærekræfter, vil det være rigtigt, førend jeg nærmere gaaer ind paa de sidst fremstillede Indvendinger mod Charakterer, at vise, hvorledes Charakteersystemet vil blive anvendt fra det nye Skoleaars Begyndelse her i Skolen. — Det er indlysende, at det er de lavere Klasser, som paa den ene Side meest trænge til og paa den anden Side mindst kunne have Skade af dagligt og hyppigt Tilsyn. Det er der, at Disciplene skulle begynde at vænnes til Stadighed ved hver Gang at advares, naar de have unddraget sig et Arbeide. Ligesaa misligt som det kan være Time ud og Time ind at controllere de ældre Disciples Flid og Fremgang ved hver enkelt Leilighed, ligesaa nødvendigt er det derimod at gjøre dette i Underklasserne. Derfor vil der i Fremtiden fra 1ste til 4de Klasse blive givet daglige Charakterer i alle Fag, og disse ville een Gang om Ugen blive meddeelte Hjemmet. — 5te Klasse danner her i Skolen Begyndelsen til ligesom en ny Æra for den Unge. Naar Disciplene komme op i denne Klasse,

ere de i Reglen bestemte til at gaae hele Skolen igjennem, det vil sige til at blive Studenter. Det er især i fjerde Klasse, at alle de, som enten ikke vare bestemte til Studeringer, da de indsattes i Skolen, eller som Lærerne have maattet erklære for ude af Stand til at kunne tilfredsstille Fordringerne i de høiere Klasser, forlade Skolen ved Konfirmationsalderen. I de fire første Skoleaar er det derfor, at Skolen og Hjemmet trænge til alle gode Midler forat komme til sikker Kundskab om, hvorledes enhver Discipel er begavet, hvad Villiens eller Forstandens Kraft angaaer, for derved at kunne vække den sløve, men begavede, regulere den altfor Ivriges Arbeide, styrke den, der mistvivler om sig selv og altfor meget er utilfreds med hvad han udretter: kort sagt, for saa vidt som det er muligt for Mennesker at danne sig en Formodning om, hvilke Aandsevner der især vise sig Spirer af hos den Unge. Fra femte Klasse af indtræder intet nyt bundet Fag med Undtagelse af Physik i 7de Klasse. Den egentlige elementære Underviisning er ophørt, og hvad Sprogene angaaer, beskjæftige Disciplene sig nu med selve Forfatterne. Den vaagnende Selvtænkning og fremtrædende Selvfølelse i denne Alder fordre en særegen Opmærksomhed fra Skolens Side. Det gjelder nu, at Disciplene ikke fyldes med mere Stof, end de kunne fordøie, og at Lærerne med stor Omhu vaage over, at den Tilbøielighed til Forfængelighed paa den ene Side og Hang til at troe sig tilsidesat eller miskjendt paa den anden Side ikke gaaer over til blivende Sider af Sjelelivet. Fra denne Klasse af kan jeg derfor nok blive enig med dem, der mene, at daglige Charakterer kunne træde op som en Hindring for Lærerne, uden at den Nytte, som de yde, staae i Forhold til den mulige Forstyrrelse, som de i visse Tilfælde kunne afstedkomme. Med de Disciple af 5te Klasse, som have søgt Skolen fra nederste Klasse af, og det er denne faste Stok, som Skolen i sin Fremgangsmaade nærmest maa have for Øie, ere Lærerne for saa vidt paa det Rene, hvad den intellectuelle Side af deres Sjel angaaer, at den daglige Correspondance med

Hjemmet i denne Henseende er mindre fornøden, medens der er andre Sider af den Unges Liv i denne Alder, med Hensyn til hvilke jeg er ganske enig med Dr. Hornemann om, „at en hyppig og stadig Meddelelse til og fra Forældre og Værger og en Sammenarbeiden med Hjemmet er af stor Vigtighed; ogsaa for den reent physiske Opdragelses Skyld. Thi ligesom Skolen kan modtage Oplysning fra Hjemmet, og blandt andet ogsaa fra Huuslægen, om den enkelte Discipels Eiendommeligheder, og ofte ogsaa om den rette Maade at tage ham paa, saaledes vil Skolen ogsaa og bør Skolen ogsaa kunne oplyse og lede Forældre og Værger og paaminde dem om, hvad der er gavnligt for den Unge“. (Sundhedspleien og Skolerne § 40). Skolen vil derfor for 5te, 6te og 7de Klases Vedkommende vedblive at beholde de ovenfor omtalte Ugebøger, hvori der deels vil blive indført, naar Disciplen har været fraværende, og de Charakterer, han har faaet for skriftlige Arbejder, deels Bemærkninger, naar hans hele Forhold muligt skulde give Anledning til en eller anden Anke. For hele Skolen vil ligeledes den maaendelige Censur bibeholdes. —

Derefter skal jeg atter gaae over til nærmere at betragte Betydningen af de Indvendinger, man har gjort mod Brugen af daglige Charakterer med Hensyn til Lærerens Virksomhed i Timen, med Hensyn til de nye Fordringer, som Skolen nu stiller til denne. Tidligere havde man pædagogisk tilfavede Lærebøger indrettede med Spørgsmaal og Svar, hvoraf det ganske naturligt kom, at Lærerne ret egentlig da vare „Hørere“. Vore rationelt indrettede Lærebøger i alle Fag fordre i en ganske anden Grad end tidligere Lærerens Udvikling. Den Lærer derfor, som i disse Tider lader det være nok med at være „Hører“, har misforstaaet sin Opgave, gjør Drengen dum istedenfor at udvikle hans aandelige Kræfter. Med dette for Øie maae vi derfor sige, at en af Lærernes Hovedopgaver er, at gjøre Lærebogens Ord forstaaelige for hele Klassen, før de gives for som Lektie. Det gjelder derfor for enhver Fag-

lærer i vor Tid langt mere end tidligere at økonomisere med Tiden. At give enhver Discipel, der er oppe, en Karakter, fordrer Tid, og denne, siger man, kan anvendes bedre af Læreren til at udtale sig for de Unge og lade disse selv, hver efter sine Evner, hjælpe med til, at Alt kan blive forklaret for alle fra alle Sider. Jeg troer, at enhver vil indrømme, at der ligger en Sandhed heri, hvad Forklaringen, den øieblikkelige Forstaaelse angaaer. Medens man tidligere havde den naive og vistnok for en Deel rigtige Tro, at den Discipel, der kunde opramsé sin Lektie med Spørgsmaal og Svar, paa eengang baade lærte Sagen og det der tjente til dens Forklaring, men det dog ogsaa kunde hendes, at det Hele blev en Hukommelsessag, der ofte ikke slog Rod i Sjelen, fordi man ikke noksom respekterede de enkelte Individens aandlige Forskjellighed, ikke havde Øiet aabnet for at forberede Drengen til Selvopdragelse, til at arbeide paa egen Haand: løber man i vor Tid let i den Fare at vænne Drengen til at snakke sig fra Sagen istedenfor aandelig at bemægtige sig den. Idet Læreren er sig bevidst at have forklaret en Sag fra alle Sider, at have overbeviist sig om ved Henvendelse nu til denne, nu til hiin Discipel, at Alt er forstaaet, tænker han ikke altid noksom paa, at dette kun er den første Proces i Tilægnelsen, at den ulige mere afgjørende, Hjemmearbeidet, der skal befæste det Hele, gjøre det til hver Enkelts Eien- dom, staaer tilbage Men en sikker Kontrol hermed yde daglige Charakterer. Thi disse — og dette stiller sig for mig som særligt Betydningsfuldt — minde Time ud og Time ind hver Lærer om, at han klart og bestemt skal anvise Disciplene, hvad de hver enkelt Dag skulle forberede sig paa til næste Dag. Charakterer erindre Læreren om, at han omhyggeligt skal fordele Arbeidet, saaledes at Disciplene ikke een Dag saa godt som intet Bestemt have at forberede sig paa, medens Arbeidet en følgende Dag bliver ligefrem uoverkommeligt. Idet Lærerne skulle give Charakterer, bliver Følelsen af den Pligt, ligeligt at fordele Arbeidet og

klart at anvise Disciplene, hvad de hver Dag skulle beskæftige sig med i Hjemmet, uafbrudt levende hos Læreren og paatrænger sig af sig selv ved hver Charakter, han giver; og stiller ham stadigt den Tanke for Øie: har du med Omhu afmaalt Hjemmearbeidet efter den Tid, der staaer til Disciplens Raadighed, og efter den Modenhed, han er i Besiddelse af. Men at det at vænne Disciplene til med godt Mod at arbeide paa egen Haand er af afgjørende Betydning for Disciplenes Selvopdragelse, vil vistnok ingen Pædagog nægte. Jeg troer derfor, at den Tid, som Charaktergivning optager i de enkelte Fag, opveies ved det Gode, som de fra denne Side yde.

Der er i vor Tid en smuk Bestræbelse tilstede navnlig hos de yngre Lærere for at befrie Disciplene fra al overflødig Baglast, for at fremhæve det Væsentlige, at gjøre deres Fag interessante eller dog vække Interesse for dem hos de Unge. Foredraget spiller derfor en ganske anden Rolle nu end tidligere, medens Tiden, der gives de enkelte Fag, er, navnlig hvad Hovedfagene angaaer, betydeligt indskrænket. Men det at give Charakterer tager Tid. Hvad Nytte yde da disse i denne Henseende til Erstatning for den Tidsspilde, de foraarsage? Jeg mener, at de ogsaa her ere et godt Correctiv. Den høieste daglige Tilfredshed, som en Lærer kan have af sin Gjerning, er, naar han af de Svar, hvormed Discipelen gjør Rede for sig paa de til ham rettede Spørgsmaal, overbeviser sig om, at disse Svar ikke ere noget Udenadlært, og at Kundskaben ikke er en død lært Lektie, men en levende personlig Tilegnelse, hvori Herredømmet over Ordet godtgjør Herredømmet over Tanken. Men ligesom i disse Tider det Materielle er sat paa Høisædet, saaledes er der paa den anden Side „fremkommen en Tungefærdighed og Skrivefærdighed, i hvilken Ordet iler langt forud for Tanken, uden at Tanken hos de Talende og Skrivende selv kan følge med det ustandseligt strømmende Ord^a.*) Det gjælder

*) S. Martensens Tale, forrige Aars Program S. 9.

derfor om for os Lærere, at give vore Disciple den rette Agtelse for og Optugtelse i Ordet, at vise ham, at ethvert Ord, der bruges, uden at han dermed forbinder en bestemt og bevidst Forestilling, kun er en falsk Mønt, hvormed han bedrager sig selv og andre, idet han derved synes at raade over en Værdi, som han i Virkelighed ikke besidder.*) Til stadig at indprente og minde de Unge herom kan en fornuftig Benyttelse af daglige Charakterer bidrage overmaade meget. Den løse Snak, som disse Tidens Disciple ere saa tilbøielige til, kan vel med Held tilbagevises ved Lærerens Ord; den uklare, men dog med en Slags Sikkerhed fremførte Gjengivelse af det Foresatte kan vel Læreren med Frugt bruge til Grundlag for en nærmere og sandere Forklaring af Sagen, og vedkommende Discipel kan, idet hans Opfattelses Utilstrækkelighed dødles, derved blive ledet til at bestræbe sig for en ærligere og sandere Tilegnelse. Men naar man betænker, at det ikke er nu og da i en enkelt Time, men hver Dag, i hver Time, at Læreren bør have sin Hovedopmærksomhed henvendt paa at udrydde eller forhindre denne letfærdige Omgang med Ordet og Sproget, denne Befordrer af hele Sjelens Løgnagtighed, synes det mig, at daglige Charakterer høre til de ikke forkastelige Hjælpemidler, hvorved den Fordring altid kan holdes levende hos den Unge og bringes meer og mere til klar Bevidsthed, at han skal forstaae, hvad han siger; eller med andre Ord: Charakterer kunne, rigtigt anvendte, ikke saalidet endda understøtte Læreren i hans Arbeide for at „gjøre Sammenhængen mellem Tanken og Talen til en bevidst og levende Fordring hos den Unge“. Naar Drengen faaer et Slet eller Maadeligt, skjøndt han med stor Tungefærdighed har opramset en meningsløs Mængde af Ord, kan det vel første Gang virke blot nedtrykkende paa ham, skjøndt Læreren jo dog ikke sidder som en Maskine, men enten under Examinationen eller ved Charakteergivningen

*) Lange „Skolen og Livet“ S. 347.

vil lade Drengen forstaae, hvor galt han har baaret sig ad; men indtræder Sligt igjen, da vil Drengen allerede være mere istand til at indsee, hvor lidt han har tilfredsstillet de Fordringer, som Læreren maa gjøre til enhver Discipel. Jeg troer netop, at Læreren Ord ved at understøttes af den „kolde“ Charakter faaer langt større Varme og Inderlighed end uden denne. Thi Talen er naturligviis her om den forstandige Skolelærer, den i Livet dannede Pædagog.

III.

En Skolefest.

I det forløbne Aar var det 25 Aar siden, at to af Skolens Lærere, Dhrr. Overlærere Ostermann og Holmstedt, begyndte deres Embedsvirksomhed. Vi andre Lærere ønskede derfor at mindes Afslutningen af et saa langt Tidsrum i Skolernes Tjeneste ved en lille Høitid. Der valgtes dertil den 23de Septbr., paa hvilken Dag Hr. Overlærer Ostermann blev udnævnt til Adjunct. Disciplene mødte som sædvanlig til deres Dagsgjerning Kl. 8. Da begge Jubellærerne vare komne forat besøge deres Timer Kl. 10, begav Lærere og Disciple sig op i Solennitetssalen. Efterat første Deel af nedenstaaende smukke Sang, som Hr. Pastor Hostrup havde været saa forekommende at forfatte i Anledning af Dagens Høitid, var afsungen, forsøgte Rektor at udvikle Betydningen af en saadan Fest i Almindelighed. Han gik dernæst over til at vise, hvor indflydelsesrig disse to Mænds Virksomhed havde været for denne Skole, ikke blot paa Grund af deres fremtrædende Indsigt i de Fag, hvori de underviste, den pædagogiske Dygtighed, hvormed de forstod at drage Disciplene med sig, og den sjeldne Pligtfølelse, hvormed de røgtede deres Kald, men ogsaa og fremfor alt paa Grund af den Tone mellem Lærere og Disciple, som de især vare Bærere af. Det var vanskeligt, sagde han, at finde et enkelt Udtryk for den Aandsretning, som særligt

udmærkede disse Mænd og gav dem deres store Betydning for det jævne og sunde Forhold mellem Lærere og Disciple og mellem Lærerne indbyrdes. Men han meente, at hvis han benævnedes den med den græske Nationaldyd *σωφροσύνη*, vilde hans Benævnelse være Sandheden nærmest. Han sluttede med at udtale det Ønske, at Digterens Ord, „at de seent maatte naae ind i Afgangsklassen“, maatte blive til Sandhed, thi skjøndt Skolen ellers ikke satte stor Priis paa „Oversiddere“, vilde den med sær Glæde tælle hvert Aar, hvori disse to Mænd hindredes fra at „rykke op“. Derefter læsteg Hr. Overlærer Ostermann Kathedret, og, efterat have takket for den ligesaa uventede som ham kjære Opmærksomhed, der vistest ham ved denne festlige Sammenkomst, gav han en livlig Fremstilling af sit Skoleliv, der fulgtes med stor Interesse og dyb Bevægelse af Skolens Disciple og Lærere. Derpaa henvendte ligeledes Hr. Overlærer Holmstedt nogle Ord til Forsamlingen, idet han nærmest sluttede sig til sin Collegas Udtalelser. Festen endtes med Afsyngningen af Slutningen af Sængen, hvorpaa Disciplene fik Frihed den øvrige Deel af Dagen, medens Lærerne samledes til en Fest for Jubellærerne i det smukke Fredensborg.

Til Hjem er Skolen ikke gjort,
 Nei den er kun en hvælvet Port
 Til Livets aabne Land;
 Men her i Pørtten var der To,
 Som midt i Strømmen fæsted Bo,
 Imens den løb mod Strand.
 Ja Vinter vexlede med Vaar,
 Og Pogens Kind fik Duun og Haar,
 Men tro, i femogtyve Aar,
 De begge har holdt Stand.

Den Ene sad med Haanden rakt
 Mod Latiums og Hellas' Pragt,
 Som Trøst i Nordens Sne;
 Han tømrede paa Stigen kjækt,
 Hvorfra til Oldtids Helteslægt
 De Unge skulde see.

Den Anden førte dem paa Stand
 Til Tankens farveløse Strand,
 Hvor ei er Kvinde eller Mand,
 Men ikkun A og B.

Og gik det Arbeid ikke glat,
 Dog Ingen af dem løfted mat
 Paa Byrden som for svær;
 Og var ei Høsten altid god,
 De holdt dog af det unge Blod,
 Som lytted til dem her;
 Og deres Røst beholdt sin Klang,
 Om end de brummed mangan Gang,
 Og aldrig blev dem Tiden lang
 Og Skolen mindre kjær.

Og derfor mindes skal idag
 Den første Gang, da dette Tag
 Gjenlød af deres Trin;
 Og derfor troe vi vist med Grund,
 At Skolens Tak i vores Mund
 Vil glæde deres Sind.
 Mens bort vi flyve, Store, Smaa,
De længe glad i Skolen gaae
 Og først begjære seent at naae
 Til Afgangsklassen ind.

IV.

Om Skødens Bygninger og Inventarium.

Af de tre Længer, der omsluttede Rektors Gaard, var den ene, der laa ind mod Skolegaarden og hvori fandtes Vadskerhuus og nogle Værelser, der hørte til Rektors Leilighed, saa faldefærdig, at der var Fare for, at den snart vilde falde om af sig selv. Ministeriet bestemte derfor, at den skulde nedrives, men ikke opbygges igjen, hvorimod

der i Længen ind mod Haven, hvor der tidligere havde været deels Hestestald deels Brændehuus, skulde indrettes et Vadskerhuus og Værelser. Ved Nedrivelse af denne gamle Bygning har Skolegaarden vundet betydeligt, baade ved at den er bleven mere aaben imod Øst, og ved at der paa det nedrevne Huses Grund er anlagt to mindre Grønplæner, der ere blevne beplantede med Kastanietræer ind mod Skolegaarden. Ogsaa har denne daglige Tumbleplads vundet ikke lidet til Bedste for baade sanitære og disciplinære Forhold, idet der er blevet anlagt saa godt som nye Latrinhuse og et Urinsted efter Nutidens Fordringer i den nordlige Side af Gaarden, og idet Vandløbet foran Gymnastikhuset er blevet bedre reguleret. — Hvad Inventariet angaaer, da har Skolen ligesiden Branden 1834 savnet et Fortepiano, et Savn, der især blev føleligt ved Indførelsen af Lovsang. Ved Hr. Professor Berggreens Bestræbelser har Skolen nu faaet et smukt og nyt Fortepiano fra Hornung og Møller. — Borde og Bænke, der tildeels vare de samme, som anskaffedes efter Branden, vare efterhaanden komne i en saadan Tilstand, at en Hovedreparation var nødvendig. Denne blev foretaget forrige Sommer, saaat Skolen nu er kommen i Besiddelse af tidsvarende Borde, Bænke, Kathedre osv. — Hvad Bibliotheket angaaer, da er Discipulbibliotheket blevet aldeles udsondret fra Skolebibliotheket og er flyttet ind i det nye, for Lærerne indrettede Værelse, hvor der tillige er opstillet en Reol med de vigtigste lexikalske Værker i de gamle og nye Sprog.

B.

Statistiske Meddelelser.

I.

Examiner.

Afgangsprøven 1865: Den skriftlige afholdtes den 22de, 23de og 26de Juni; den mundtlige den 10de, 11te, 12te og 17de Juli. Underviisningsinspektøren var tilstede og deeltog i Censuren over skriftlig Latin og Græsk. Desuden vare Følgende Meddommere udenfor Lærerpersonalet: Hr. Pastor Hostrup i Dansk og Religion, Hr. Pastor Andersen i Hebraisk, Hr. Justitsraad Møhl i Historie, Hr. Civilingenieur, Cand. polyt. Andersen i Mathematik og Physik.

Til Afgangsprøven indstillede sig alle fem Disciple i ældste Afdeling af syvende Klasse, nemlig:

Poul Christian Mørch, Søn af Gaardeier I. Mørch i Slangerup, f. den 13de Nov. 1846, opt. i Skolens 3die Klasse d. 23de Aug. 1859.

Helmuth Georg Bielefeldt, Søn af afd. Meelhandler H. H. Bielefeldt i Kjøbenhavn, f. den 4de Nov. 1846, opt. i Skolens 3die Klasse d. 23de Aug. 1859.

Axel Frederik Gowertz Jensen, Søn af Godseier C. H. Jensen paa Laaland, f. den 15de April 1846, opt. i Skolens 1ste Klasse d. 23de Aug. 1856.

Conrad Vilhelm Gyldenfeldt, Søn af Kjøbmand N. S. Gyldenfeldt i Haderslev, f. den 4de Nov. 1846, opt. i Skolens 7de Klasse den 23de Aug. 1864.

Andreas Christian Hansen, Søn af Gaardmand H. Hansen i Billund i Slesvig, f. den 29de Dec. 1842, opt. i Skolens 7de Klasse d. 23de Aug. 1864.

Desuden Privatist:

Vilhelm Krøyer, Søn af Professor Krøyer i Kjøbenhavn, f. den 17de Juli 1844.

Prøvens Udfald for disse 6 Kandidater, der alle afgik til Universitetet, sees af omstaaende Liste.

	1ste Deel 1863.				2den Deel 1865.											
	Tydk.	Fransk.	Geographi.	Naturhistorie.	Dansk.	Latin skriftl.	Latin mundtl.	Græsk.	Religion.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturalære.	Hovedcharakter.	Hebraisk.	Engelsk.
P. C. Mørch	Ug	Mg	Ug.	Mg.	Mg.	Mg.	Ug.	Ug.	Ug.	Ug.	Ug.	Ug.	Ug.	Første Charakter med Udmærkelse.		
H. G. Bielefeldt . .	Ug	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Ug.	Ug.	Mg.	Ug.	Mg.	Ug.	Ug.	Første Charakter.		
B. F. G. Jensen . .	G.	G.	G.	Mg.	Mg.	G.	G.	G.	Mg.	G.	G.	G.	Mg.	Anden Charakter.		
C. V. Gyldenfeldt*)	Mg.	Mg.	G.	Mg.	G.	G.	Mg.	Mg.	G.	G.	Mg.	G.	Tg.	Anden Charakter.		Mg.
A. C. Hansen*) . .	G.	G.	Mg.	Mg.	G.	Tg.	Tg.	G.	Mg.	Tg.	Mg.	Mg.	Mg.	Anden Charakter.	Mg.	
V. Krøyer**) . . .	G.	G.	Mg.	Tg.	Tg.	G.	G.	Tg.	Mg.	Tg.	Tg.	Mdl.	G.	Tredie Charakter.		

*) Underkastede sig den 1ste Deel af Afgangsexamen ved Haderslev Skole 1863.

**) Underkastede sig den 1ste Deel af Afgangsexamen ved Borgerdydskolen paa Christianshavn 1862.

Aarsprøven 1865: Den skriftlige afholdtes den 22de, 23de og 26de Juni og den 12te og 13de Juli; den mundtlige fra 14de til 19de Juli i den Orden, som er angiven i forrige Aars Program. Ifølge Lærerforsamlingens Bestemmelse oplyttedes fra 6te til 7de Klasse 7 Disciple, fra 5te til 6te 7 Disciple, fra 4de til 5te 6 Disciple, fra 3die til 4de 9 Disciple, fra 2den til 3die 10 Disciple, fra 1ste til 2den 5 Disciple.

Halvaarsprøven: Skolen har fundet det hensigtsmæssigt midt i Aaret at gjøre en lille Standsning forat baade Lærere og Disciple kunde faae sikkert Syn paa det, der var udrettet i de nye Klasser. Denne „Halvaarsexamen“ er, ikke mindst for Tidsbesparelses Skyld, indrettet saaledes, at der kun i 1ste, 2den og 7de Klasse holdes fuldstændig mundtlig og skriftlig Prøve; hvorimod 3die til 6te Klasse kun prøves skriftligt. Hvad de øvrige Klasser angaaer, ere samtlige Lærere saa omtrent enige om en saadan Prøves Hensigtsmæssighed, med Hensyn derimod til en fuldstændig Prøve for 7de Klasse ere Meningerne deelte, idet flere af Lærerne formene, at de forskjellige Kursus let derved ville afbrydes eller standses paa mindre passende Steder, og at Disciplene enten overanstreges ved en særlig Repetition eller ved ikke at komme til at repetere yde et utilfredsstillende Resultat. Formen for Prøven vil derfor, naar den fornødne Erfaring har kunnet gjøres i tre Aar, atter blive Gjenstand for Forhandling i Lærerforsamlingen. I det forløbne Skoleaar holdtes Halvaarsexamen umiddelbart før Juul, forsaavidt muligt i de daglige Timer, dog saaledes, at der ved den mundtlige Prøve var een Meddommer foruden den examinerende Lærer.

II.

Disciplene.

Antallet af Skolens Disciple var ved Slutningen af forrige Skoleaar 69. Af disse afgik, som ovenfor omtalt, 5 til

Universitetet; 5, O. B. Gyllich, A. L. C. Lindbach, H. V. C. Albrechtsen, C. Wineken, G. Lowesen, udmeldtes for at gaae over til anden Bestemmelse; 2, E. H. og H. Neergaard, bleve optagne i kjøbenhavnske Skoler, da deres Fader flyttede til denne By; 1, P. O. Rosenørn, udmeldtes forat dimitteres privat; 1, C. V. Falkenskjold, maatte forlade Skolen paa Grund af en, som vi haabe, kun forbigaaende Døvhed, som han havde paadraaget sig i Skarlagensfeber.

Derimod ere 18 nye Disciple optagne, nemlig:

I 6te Klasse:

Jørgen Carl With, Søn af afd. Skoledirekteur H. K. With, R. af Db.

Marcus Ulrich Wedel, Søn af afd. Proprietair S. P. Wedel.

I 5te Kl.:

Jacob Ludvig Doss*), Søn af Adjunct og Translateur C. W. Doss i Helsingør.

I 3die Kl.:

Vilhelm Henrik Gulstad, Søn af Skibsklarerer A. Gulstad i Helsingør.

I 2den Kl.:

Eggert Christopher Achen, Søn af Apotheker E. Chr. Achen i Hillerød.

Carl Vilhelm Falkenskjold, Søn af Løitnant og Dbgm. S. Falkenskjold i Norra Wram i Skaane.

Joost Johan Schneider, Søn af afd. Proprietair F. L. V. Schneider.

I 1ste Kl.:

Ferdinand August Abben, Søn af Tømmermester M. V. Abben i Hillerød.

Olaf Theodor Abel, Søn af Kjøbmand M. Abel i Hillerød.

*) Havde i Juli 1865 bestaaet Afgangsexamens høiere Grad ved Helsingörs Realskole med mg. i alle Fag undtagen i Tydsk, hvori han opnaaede ug.

Jacob Henning Orlov Andersen, Søn af Fabrikant O. Andersen i Hillerød.

Andreas Christian Adolf Culmsee, Søn af Papirhandler A. C. Culmsee i Hillerød.

Carl Vilhelm Christian Culmsee, Broder til ovenfor anførte Discipel.

Carl Ewald, Søn af kongelig Landmaaler, Cand. phil. H. F. Ewald i Hillerød.

Johannes Leonard Faartoft, Søn af Fuldmægtig N. E. Faartoft i Hillerød.

Theodor Sophus Jensen, Søn af Kjøbmand V. Jensen i Hillerød.

Oscar Carl Frederik Kønigsfeldt, Søn af Overlærer J. P. F. Kønigsfeldt.

Christian Frederik Zeuthen Schulin, Søn af Kammerherre, Greve Schulin, C. af Db., Amtmand.

Gunni Frederik Oscar Teisen, Søn af Forpagter S. G. Teisen paa Hillerødsholm.

Carl Torp, Søn af Ritmester, Stutmester F. L. Torp, R. af Db.

Veid dette Skoleaars Slutning tæller Skolen 72 Disciple, der ere fordeelte saaledes i de forskjellige Klasser:

VII Klasse.

A. 1) W. E. Sørensen. 2) Chr. M. Olrik. 3) O. Wineken. 4) N. P. J. Aabye. 5) J. Chr. Hanson. 6) E. F. V. von der Recke. 7) J. F. G. E. Lowsen. 8) V. Lange. B. 9) V. P. Schulin. 10) S. Chr. J. Haagerup. 11) J. C. V. S. J. Duus. 12) F. L. H. Jensen. 13) L. L. G. Nye-gaard 14) N. Chr. T. Jessen. 15) N. C. H. Spur.

VI Kl.

1) J. H. Nørgaard. 2) O. F. Wulff. 3) A. E. Th. Kønigsfeldt. 4) C. E. Schönheyder. 5) C. Chr. B. Aabye. 6) E. Chr. Teisner. 7) J. N. H. Berg. 8) M. U. Wedel. 9) J. C. With.

V. Kl.

1) H. G. Wiwel. 2) H. V. J. Hansen. 3) C. V.

Doss. 4) H. Chr. H. Børre. 5) C. C. Hansen. 6) K. Teisen.

IV Kl.

1) J. J. A. Lørup. 2) N. Chr. J. Haagerup. 3) H. A. Petersen. 4) L. Serene d'Acqueria. 5) P. J. Lerche. 6) J. Chr. Wilsbech. 7) C. F. E. Schönheyder. 8) Ch. L. J. G. Jensen. 9) J. C. S. Johansen. 10) P. Chr. Wille-
rup. 11) J. F. Møller.

III Kl.

1) F. F. S. Aabye. 2) V. H. Gulstad. 3) P. G. J. Aabye. 4) D. A. J. Outtrup. 5) Chr. V. G. Drøhse. 6) H. Chr. G. Hastrup. 7) G. J. Lerche. 8) O. Th. Ers-
lev. 9) M. Treschow. 10) H. Chr. E. Teisen. 11) J. V. R. Albrechtsen.

II. Kl.

1) J. O. V. Køningsfeldt. 2) P. H. Wodschou. 3) E. Chr. Achen. 4) C. V. Lindberg. 5) J. S. F. Abel. 6) J. J. Bruhn. 7) J. J. Schneider.

I. Kl.

1) J. L. Faartoft. 2) O. C. F. Køningsfeldt. 3) C. Torp. 4) M. Hastrup. 5) A. Chr. A. Culmsee. 6) Chr. F. Z. Schulin. 7) C. V. Chr. Culmsee. 8) Th. S. Jensen. 9) G. F. O. Teisen. 10) C. Ewald. 11) O. Th. Abel. 12) F. A. Abben. 13) J. H. O. Andersen.

II.

Lærerne og Lærefagenes Fordeling.

Rektor **Berg**: Latin og Græsk i VII Klasse 16 Timer.*)
Overlærer **Ostermann**: Græsk i VI Kl., Latin
i V og III Kl. 24 —

*) Efter Juul 21 Timer, idet hver Afdeling af syvende Klasse faaar 5 særskilte og II fælles Timer.

Overlærer	Holmstedt: Mathematik og Regning i VII—III Kl.	24	—
—	Reinhard: Latin i VI og IV Kl.; Engelsk og Gammel Historie i VII Kl.	23	—
—	Königsfeldt: Hebraisk og Ny Hi- storie i VII Kl.; Historie og Geo- graphi i VI og V Kl.; Skrivning i IV—I Kl.	24	—
Adjunkt	Lowsen: Tydsk i VI, II og I Kl.; Historie og Geographi i III Kl.; Historie og Religion i II Kl.; Reg- ning i II og I Kl.	24	—
—	Børre: Fransk i VII—III Kl.; Reli- gion i VII—V og I Kl.; Historie i I Kl.; Tegning i III Kl.	26	—
—	Hertel: Dansk i V—II Kl.; Tydsk i V—III Kl.; Latin i II Kl.	24	—
—	Kopp: Dansk i VII, VI og I Kl.; Græsk i V og IV Kl.; Religion i IV og III Kl.	24	—
—	Petersen: Naturlære i VII Kl.; Natur- historie i VI—I Kl.; Geographi og Tegning i II og I Kl.	26	—
Kantor	Erslev: Sang i VII—I Kl.	4	—
Overkommandeersergeant	Saande: Gymnastik og Svømning	6	—

Riffelskydning foretoges fra Mai til Oktober een Gang om Ugen af VII Kl. under Veiledning af Gymnastiklæreren i Forbindelse med Adjunkterne Hertel og Kopp.

I omstaaende Oversigt over Fagenes Fordeling angive A og B ældste og yngste Hold i syvende Klasse. Listen **Nr. 1** er et Overgangsschema for det forløbne Aar, **Nr. 2** angiver den Fordeling, som Skolen efterhaanden ønsker indført.

Nr. 2.			VII.	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Timer ialt.
	A	B								
Dansk	3		3	3	2	3	5	6	25	
Latin	10		9	9	9	8	6	51		
Græsk	6		5	5	5			21		
Tydske			2	2	2	2	3	3	14	
Fransk	1		3	3	3	5		15		
Engelsk	2									
Religion og Bibelhi- storie	1		2	2	2	2	3	3	15	
Historie	3		3	3	3	3	3	4	22	
Geographi			1	1	1	1	2	3	9	
Arithmetik	2	2	2	2	2				10	
Geometri	2	2	2	2	2				10	
Regning						4	4	5	13	
Skrivning					1	2	3	5	11	
Tegning						1	2	2	5	
Naturlære	4									
Naturhistorie			2	2	2	3	3	3	15	
Ialt ugentlige Timer . .	34	34	34	34	34	34	34	34		
Sang	2		2	2	2	2	2	2	4	
Gymnastik og Svømning	2		2	2	2	2	2	2	6	
Hebraisk	2	2								

IV.

Det i Skoleaaret Læste.

D a n s k.

VII Kl. I Begyndelsen af Aaret er der oplæst større Partier af Snorres: Norske Kongesagaer efter Munchs Oversættelse. Den danske Literaturs Historie er gennemgaaet i mundtlige Foredrag indtil Holberg inclusive. I Slutningen af Aaret er der oplæst betydelige Stykker af Pal. Müllers: Adam Homo samt enkelte Stykker af andre Digterværker fra den nyere Tid. 23 danske Stile. — VI. Kl. I Begyndelsen af Aaret det Meste af Njals Saga. En Udsigt over den nordiske Mythologi efter Chr. Dorphs Omrids og Kr. Arentzens og St. Thorsteinsons: Nordisk Mythologi efter Kilderne. Hertil har knyttet sig Oplæsning af forskellige Stykker af Grundtvigs og Oehlenschlägers Digterværker. Leilighedsviis ere andre Digterværker fra den nyere Tid oplæste. 28 danske Stile. — V Kl. K. Arentzens og Thorsteinsons: Nordisk Mythologi efter Kilderne er læst og repeteret. Partier af Nordens Guder, Brudstykker af Sagaer, enkelte af Holbergs Komedier og nogle nyere Digterværker ere oplæste. 32 Stile. — IV Kl. Af Holsts poetiske Læsebog ere lærte: „Sct. Laurentius“, „Ludvig Holberg“, „Hjemvee“, „Polsk Sang“ og „Den danske Soldat“. Desuden er der oplæst Digterværker af Holberg, Poul Møller, Blicher og Hostrup. 34 Stile. — III Kl. Holsts prosaiske Læsebog: Øvelser i Læsning og Analyse og i mundtlig Gjengivelse af udenad lærte Stykker. Bojesens danske Sproglære indtil Ordstillingen. 37 Stile. — II Kl. Molbechs danske Læsebog fra S. 167 til Enden er benyttet til Øvelser i Oplæsning og Analyse. Bojesens danske Sproglære indtil Ordstillingen er, med Forbigaaelse af enkelte Anmærkninger, gennemgaaet og indøvet. To Timer om Ugen er der skrevet Stil paa Skolen. 35 Stile. — I Kl. Funchs, Røginds og Warburgs Læsebog forfra til Side 110, samt fra Side 207 til 239. Holsts

Smaadigte ere benyttede til Udenadslæsning. I Analyse er den enkelte Sætning gennemgaaet uden Benyttelse af nogen trykt Grammatik. Stil for det Meste tre Gange om Ugen efter Diktat.

Latin.

VII Kl. A.: Ciceronis de off. II et III; Livii hist. lib. XXIII; Horatii epist. lib. I et II. — Repeteret Ciceronis de off. libb. I; ejusd. pro lege Manilia, in Catilinam, pro Dejotaro, orat. Philip. I; Livii hist. libb. XXII et XXXI; Horatii odar. libb. I, II, III (s. ndfr.); Catulli carmina (s. ndfr.); Vergilii Æneid. libb. I et II. — 69 Stile, 31 Versioner, hvoraf en Deel er skreven paa Skolen. Af Madvigs Grammat. er læst: §§ 223—346 og 360—432. Tregders Litteraturhistorie og Bojesens romerske Antiquiteter i Udvalg. Til Afgangsprøven opgives: Ciceronis oratt. pro lege Manil.; in Catil. I—IV, pro Dejot., Philip. I; ejusd. de off. I—III; Sallustii Catilin.; Livii hist. libb. XXII, XXIII, XXXI; Catulli carm. 3, 4, 5, 14, 24, 31, 34, 44, 62, 64, 83, 76; Vergilii Æneid. libb. I—II; Horatii od. lib. I, 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 17, 18, 20, 22, 27, 28, 29, 31, 34, 37, 38; lib. II; lib. III, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 13, 14, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 28; ejusd. epist. libb. I et II. — VII Kl. B: Ciceronis de off. libb. II et III; ejusd. oratt. in Catilin. I—IV; Livii hist. lib. XXIII; Horatii odar. libb. I—III (s. ovfr.); ejusd. epist. lib. I et II; repeteret foruden ovenstaaende Cicer. orat. pro lege Manil.; Liv. hist. lib. XXXI. — 68 Stile, 12 Versioner; af Madv. Gram., Bojesens Antiquitt. og Tregders Litteraturhistorie som VII Kl. A. — VI Kl. Vergil. lib. I et II. Sallust. bell. Catil. cap. 50—61, bell. Jugurth. cap. 1—60; Madv. Gramm. repeteret § 208—364. 70 Stile, 15 Versioner. — V Kl. Læst og repeteret Cicer. pro lege Manilia, Sallustii Bellum Catilinarium, af Bloch's Udvalg af Ovids Metamorphoses: Verdensaldrene og Deucalion; af Madv. lat. Gram., 4de Udg.: fra Begyndelsen

af Syntaxen indtil Cap. IX og repeteret Formlæren. 84 Stile, 6 Versioner. — IV Kl. Cæsar bell. Gall. lib. I, Corn. Nep. Miltiades, Themistocles, Aristides, Pausanias, Lysander; Madv. Gramm. 4de Udg. repeteret §§ 108—161; læst og repeteret §§ 179—257. 59 Stile, 12 Versioner. — III Kl. Bergs og Møllers latinske Læsebog: Alt læst forfra til Side 24; derefter omtrent hvert andet Exempel indtil Side 43, VII; af anden Afdeling Stykkerne II og V. Madv. lat. Grammatik 4de Udg.: Hele Formlæren med Undtagelse af græske Former og mindre vigtige Anmærkninger er læst; de vigtigste Partier gjentagne Gange repeterede. 48 Stile. II Kl. Af C. Bergs og R. Møllers latinske Læsebog, 2den Udg.: S. 1—6 (incl.) og det dertil sig sluttende af Tillæget S. 1—12 (incl.) med Forbigaaelse af VII, 4. Af Madvigs latinske Sproglære (4de Udg.): §§ 24, 26, 27 (med Anm. 1, 3 og 5), 28, 29, 30, 31, 32, 33, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 100, 101, 158, 159, 160, dog med nogle Forbigaaelser.

Græsk.

VII Kl. A. Homers Iliade 22de Bog; Anakreon tea (stereot. Udg. 1844) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 40, 43, 54, 57, 58; Platons Gorgias cpp. 1—36; Plutarchs Tiberius og Gajus Gracchus. Tregders Mythologi med Forbigaaelse af enkelte §§; et Udvalg af sammes Literaturhistorie. Repeteret alt Ovenstaaende, desuden Hom. Odys. 1ste, 2den, 6te og 7de Bog; Stolls Antholog. 1ste Deel i Udvalg: Herodots Hist. 5te Bog; Xenophons Memor. 2den og 4de Bog; Platons Kriton. — Til Afgangsprøven opgives: Homers Iliade 22de Bog, Odys. 1ste, 2den, 6te og 7de Bog; Stolls Anthologi 1ste Deel i Udvalg; Anakreon tea (stereot. Udg., see ovfr.); Herod. 5te Bog, Xe-

noph. Memor. 2den og 4de Bog; Platons Kriton; sammes Gorgias epp. 1—36; Plutarchs Tiberius og Gajus Gracchus. — VII B. Det samme, som VII A har læst fra Nyt af; desuden Herodots 5te Bog. — VI Kl. Læst og repeteret Xenophons Memor. 2den Bog, og Homers Iliade 4de og 6te Bog. Verberne repeterede i den græske Formlære dels efter Tregder, dels efter Berg. — V Kl. Bergs Læsebog 2det Aars Coursus: Fablerne og de mythiske Stykker. Xenoph. Anabasis 1ste Bog, Cap. I til Cap. IX, 13. Det Væsentligste af Bergs græske Formlære. — IV. Kl. Bergs Læsebog for Begyndere forfra til Side 40, dog saaledes at der i første Afsnit er gjort et Udvalg af Exempler, hvori- mod i andet Afsnit næsten alle Exempler ere medtagne, dog med Forbigaaelse af Stykket C. Side 28. Efter Bergs græske Formlære det Væsentligste af Formlæren til § 106.

Tydsk.

VI Kl. Jürs og Rungs „Deutsche Dichter“, med Undtagelse af nogle enkelte Digte. Maria Stuart, Egmont og die Jungfrau von Orleans. Simonsens Formlære. — V Kl. P. Hjorts pros. Læsebog S. 548—598; S. 612—621; S. 655—673; S. 676—679. Simonsens Formlære og nogle Partier af Sammes Syntax (Casuslæren og Moduslæren). — IV Kl. P. Hjorts pros. Læsebog S. 146—173; 195—235. Simonsens Formlære. — III Kl. P. Hjorts pros. Læsebog S. 21—87. Simonsens Formlære. — II Kl. Rungs Læsebog S. 152—220. Simonsens Formlære. — I Kl. Rungs Læsebog S. 34—117. Nogle Partier af Simonsens Formlære.

Fransk.

VII Kl B. Til cursorisk Læsning paa Skolen er benyttet les fourberies de Scapin af Molière og Charles XII af Voltaire. Enkelte Disciple have paa egen Haand læst noget Mere. — VI Kl. Af Borrings Etudes littéraires er læst SS. 105—119, 147—215, 221—219, 261—273, 284—294, 321—328. Til cursorisk Læsning er som hidtil benyttet forskjellige Værker, hvoriblandt La guerre des paysans

af H. Conscience og Colomba af P. Mérimée. Borrings Grammatik er repeteret. — V Kl. Af Etudes litt. SS. 1—62, 105—133, 256—265, 278—326, 378—394. Grammatiken er i sine væsentligste Partier læst og repeteret. 27 Stile ere skrevne paa Skolen efter Borrings Stiløvelser. — IV Kl. Af Borrings Læsebog for Mellemlklasserne SS. 82—124, 153—163, 250—262. Af Grammatiken er læst og repeteret forfra indtil Adjectivernes Plads. 24 Stile, ligeledes skrevne paa Skolen. — III Kl. Af Læsebogen for Mellemlklasserne SS. 1—53, 241—262. Af Pios Grammatik ere Hovedpunkterne i Formlæren indtil 4de Conjug. læste og repeterede. 33 lette Stile ere skrevne paa Skolen.

Religion og Bibelhistorie.

VII Kl. A. Gads Lærebog repeteret fra 1ste Cap. til Læren om Naademidlerne; af Lucas's Evangelium i Grundsproget er Cap. 10—15 læst og Resten repeteret. — VII Kl. B. Lucas's Evangelium er læst sammen med den ældre Afdeling. — VI Kl. Herslebs Bibelhistorie er repeteret. Troeslæren er i sin Heelhed kortelig repeteret efter Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus. — V Kl. Af Herslebs Bibelhistorie er det Nye Testamente læst. Af Balslevs Forklaring er læst Alterens Sacramente og forfra til 3die Troesartikel. — IV Kl. O. S. Assens Bibelhistorie fra 6te Afsnit til Jesu Bjergprædiken. Af Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus: 3die Troesartikel samt tredie og fjerde Hovedstykke. Nogle Psalmer. — III Kl. O. S. Assens Bibelhistorie forfra til 6te Afsnit. Af Balslevs Forklaring til Luthers Katechismus: første og anden Troesartikel. Nogle Psalmer. — II Kl. Balslevs Bibelhistorie: baade det gamle og nye Testamente. Balslevs Lærebog SS. 1—48. — I Kl. Balslevs Bibelhistorie er læst og repeteret med Udvidelser, dels ved mundtlig Fortælling, dels ved Op-læsning af Bibelen. Af Balslevs Forklaring: Troesartiklerne og de 3 første Bud. Nogle Psalmer.

Hebraisk.

VII Kl. A. Hele Genesis; et fuldstændigt Kursus i Grammatiken efter Whitte. — VII Kl. B. Genesis Kapp. 1–17; Whittes Grammatik indtil § 76 med Undtagelse af 6te og 7de Kapitel.

Historie.

VII Kl. Et fuldstændigt Kursus i Verdenshistorien efter Thrige og Kofod. — VI Kl. Danmark, Norge og Sverig indtil 1523, Italien, Ungarn, Polen, Preussen, Rusland, det græske Keiserdømme, Tyrkiet, Araber, Perser og Mongoler efter Kofod. — V Kl. Frankrig, England, Spanien og Portugal, Tydskland, Nederlandene og Schweiz efter Kofod. — IV Kl. Oldtidens Historie efter Bohr. — III Kl. Kofods fragm. Historie fra den franske Revolution til Bogens Slutning samt alle Stykkerne af Danmarks Historie. — II Kl. Kofods fragm. Hist. fra Begyndelsen indtil Carl den Store incl. — I Kl. Danmarks Historie efter Nissens Lærebog (ved Barfod) forfra til Frederik den Sjettes Død, med Forbigaaelse af nogle enkelte Punkter. Stoffet er, navnlig i Begyndelsen, udvidet ved mundtlig Fortælling efter L. C. Müllers Danmarkshistorie.

Geographi.

VI Kl. Et fuldstændigt Kursus i Geographien efter Velschow. — V Kl. Den almindelige Indledning til Geographien og den specielle til Europa, samt Danmark, Norge og Sverig, Amerika og Australien efter Velschow. — IV Kl. Asien og Afrika efter Velschow. — III Kl. Velschows Lærebog fra England til Asien. — II Kl. Europa til England efter Velschow. — I Kl. Hele Ingerslevs mindre Geographi.

Mathematik og Regning.

De brugte Lærebøger i Mathematik ere: Holmstedt's Ledetraad i Arithmetik og sammes Ledetraad i Geometri og

Trigonometri. VII Kl. A. Repetition af det befalede Pensum. Mange Øvelser ere foretagne paa Skolen, samt ugentlige skriftlige Arbejder hjemme. VII Kl. B. 1 Arithmetik er læst: Rentes Regning og Annuiteter, samt repeteret det forhen Læste. 1 Geometri er læst Cap. 2 (Stereometri) undtagen Nr. 419—21, 424—31, 435, 518—24, 534 og 552—58; samt Trigonometri Cap. 1 og 2. Opgaver som VII Kl. A. — VI Kl. 1 Arithmetik er læst: Cap. 6 (irrationale Størrelser), undtagen Nr. 161—70. Cap. 7 Nr. 179—82 (Ligninger af anden Grad); Cap. 8 (Rækker), og Cap. 9 til Nr. 177 (Logarithmer) undtagen Nr. 192 og 195. Det forhen Læste er repeteret. 1 Geometri er læst: Cap. 1; § 6—9 (Cirkelperipheriens Deling, Udmaalinger, Beregninger af Størrelser ved Cirklen og Constructionsopgaver), undtagen Nr. 359. Det forhen Læste er repeteret. Opgaver som VII Kl. — V. Kl. 1 Arithmetik er læst: Cap. 3 (almindelige Egenskaber ved hele Tal) undtagen Nr. 124 og 127—31; Cap. 4 til Nr. 142 (Decimalbrøk) og Cap. 7 til Nr. 179 (Ligninger af første Grad) undtagen Nr. 177. Det forhen Læste er repeteret. 1 Geometri er læst: Cap. 1 § 3—5, (Cirklen, Figurers Ligestorhed, Proportionalitet mellem Linier og Figurer og Lighedannedhed), undtagen Nr. 162—164, 192—95. Det forhen Læste er repeteret. Nogle Øvelser i Ligningers Opløsning hjemme og paa Skolen. — IV Kl. 1 Arithmetik er læst: Indledningen, Cap. 1 og 2 (Regningsarterne og Forhold og Proportioner), undtagen Nr. 66, Slutningen af 67 og 69, 72, 77, Slutningen af 87, 91—93. Omvendt og sammensat Reguladetri, samt noget Bogstavregning er indøvet paa Skolen. 1 Geometri er læst: Indledningen samt Cap. 1 § 1—2. (Rette Liniers Stilling mod hinanden og Planfigurer), undtagne Nr. 138—43. — III Kl. Øvelse i Reguladetri, samt Bogstavregning med hele Tal. Geometrisk Tegning efter Schjellerups Lærebog. — II Kl. Regning med Brøk efter Raben. — I. Kl. De 4 Regningsarter med benævnte Tal samt Reguladetri med hele Tal efter Raben.

Naturhistorie.

VI. Kl. Et Kursus i Zoologi efter Lützens Lærebog; et Kursus i Botanik efter Petits Lærebog. — V. Kl. I Zoologi det menneskelige Legeme efter Lützens Lærebog; i Botanik den specielle Deel efter Petits Lærebog. — IV. Kl. Af Zoologi er læst Ædderkopper, Krebsdyr, Orme og Bløddyr efter Lützens Lærebog. I Slutningen af Skoleaaret Øvelser i at bestemme og beskrive Planter. — III Kl. Beendyrenes Naturhistorie til Fiskene efter Lützens Lærebog. I Slutningen af Skoleaaret Øvelser i at bestemme og beskrive Planter. — II. Kl. Hele Lützens mindre Lærebog. — I Kl. Beendyrenes Naturhistorie efter Lützens mindre Lærebog.

Naturlære.

VII Kl. A. Naturlærens kemiske Deel læst efter Petersens Lærebog; den mekaniske Deel repeteret efter Ørsteds og Astronomien efter Jørgensens. — VII Kl. B. Naturlærens kemiske Deel efter Petersens Lærebog.

Tegning.

III—I Kl. Frihaandstegning efter Helsteds Veiledning i Tegnekunstens allerførste Grunde, 5te—1ste Hefte.

V.

Fortegnelse over de i Aaret 18^{65/66} i Skolebibliotheket indsatte Værker.

De, der ere betegnede med †, ere Gaver fra Private. De med * betegnede ere indkjøbte paa Bogauktioner i Kjøbenhavn. Anskaffelsen af et Par Fortsættelser af æsthetiske Værker skriver sig fra den i forrige Aars Program omtalte, tidligere bestaaende Forbindelse mellem Skole- og Discipelbibliotheket. (Naar Formatet er Octav, er det ikke angivet.)

- Aarsberetninger fra det kongelige Geheime-
archiv. III, 5. 1865. 4.
- Aftenlæsning, et underholdende Maanedsskrift. 9—10 B.
- *H. L. Ahrens: De dialecto Dorica. 1843.
- De dialectis æolicis et pseudæolicis. 1839.
- C. F. Allen: De tre nordiske Rigers Historie 1497—
1536. 1—2 B. 1864—65.
- *Ammiani Marcellini rerum gestarum libri. 1—2 V.
1786.
- H. C. Andersen: Nye Eventyr og Historier. II, 3. 1865.
- Annaler for nordisk Oldkyndighed og Historie,
udgivne af det kgl. nordiske Oldskriftselskab. 1861.
1862.
- Antiqvarisk Tidsskrift, udgivet af det kgl. nordiske
Oldskriftselskab. 1858—1860. 1861—1863.
- *Aristophanes: Komedier, oversatte fra det Græske ved
J. Krag. 1 Deel. 1825.
- Archiv für Naturgeschichte. Herausgeg. von F. H.
Troschel. 1864.
- Skriptores Historiæ Augustæ, rec. H. Jordan et F.
Eissenhardt. V. I. 1864.
- C. Bagger: samlede Bærter, I. 1866.
- Benhien: fuldstændig Haandbog for Havedyrkere, Hest. 1—7.
1865.
- A. P. Berggreen: Sange til Skolebrug, udgivne af
10de Heste. 1865.
- 54 danske Folkeviser. Textbog til 10de Hf.
- Folkesange og Melodier, udsatte for Pianoforte af
VII, 1. 1865.
- Bibliotheca philologica, 1864.
- B. Bjørnson: Maria Stuart, 2det Oplag. 1864.
- *H. J. Blom: Krigetildragelserne i Sjælland 1807. 1845.
- *H. Bohr: Peder Tordenskjold, en Levnetbeskrivelse. 1839.
- P. D. Bøjsen: Nye og gamle Viser, samlede og udgivne af.
6te Udg. 1863.
- †Chr. S. Brasch: Bømmetoftes Historie som Herre-
gaard, Slot og Kloster. 1859.
- H. A. Brorson: Psalmer og aandelige Sange ved L. K.
Lugen. 1865.
- *A. Bockh, C. Doelken, F. F. Ritter: Über die Antigone
des Sophokles. 1842.
- *E. L. Bulwer: Pelham. 1842.
- Eugene Aram. 1842.

- L. E. Bulwer: *Rienzi, the last of the roman tribunes.* 1842.
 — *The last of the barons, 2voll.* 1843.
- Carit Etlar: *Skrifter, 17de, 18de og 19de Bind.* 1865—66.
 — *Trællecæt. Skuespil, af.* 1865.
- H. N. Clausen: *Nyt Tidsskrift for udenlandsk theologisk Litteratur.* 1865. Hæft. 1—4.
- Cornelius Nepos: *Für Schüler, von S. Siebelis.* 5te Aufl. 1865.
- W. Corssen: *Kritische Beiträge zur Lateinischen Formenlehre, von.* 1863.
- G. Curtius: **Die Bildung der Tempora und Modi im Griechischen und Lateinischen.* 1846.
 — **Die Sprachvergleichung in ihren Verhältniss zur classischen Philologie.* 2te Aufl. 1848.
 — *Griechische Schulgrammatik.* 6te Aufl. 1864.
- Danff Raanedsskrift. *Udgivet af M. G. Steenstrup.* 1865.
- Danske Magazin. *Fjerde Række. II, 2.* 1865.
- Danske Samlinger, *udg. af Chr. Bruun, D. Nielsen, A. Petersen.* I, 1—2. 1865.
- *Ch. Dickens: *Amerikan notes.* 1842.
- F. Diez: *Etymologisches Wörterbuch der Romanischen Sprachen, von.* V. 1—2. 1861 og 62.
 — *Grammatik der Romanischen Sprachen, von.* 2te Ausg. Th. 1—3. 1856—60.
- Dio Cassius: *Historia Romana, cum adnotationibus L. Dindorfii.* T. I—V. 1863—65.
- V. Duruy: *Histoire Grecque.* 4 Éd. 1864.
 — *Histoire Romaine jusqu'à l'invasion des barbares, par.* 7 Éd. 1864.
 — *Histoire du moyen age, depuis la chute de l'empire d'occident jusqu'au milieu du XVe siècle, par.* 1861.
 — *Histoire des Temps modernes depuis 1453 jusqu'à 1789, par.* 2. Éd. 1865.
 — *Histoire de France, par.* I—II. Nov. Éd. 1864.
- Allgemeine Encyclopædie der Wissenschaften und Künste, *von Ersch und Gruber.* I, 77—78. 1864.
- Ed. Erslev: *Lærebog i den almindelige Geographi til Brug for vore Latinskoler og Seminarier.* 1865.
- Five Centuries of the english language and literatur.* Leipzig. 1860.

- G. Flemmer: Folkelige Foredrag. Heft. 1—2. 1864—65.
 — Fotografisk Album til E. Fl.s „Folkelige Foredrag“ af H. Hansen. Heft. 1—2. 1865.
- H. M. Flemmer: Opgaver til latinske Stile, udgivne af E. Flemmer. 1—2. 1865.
- Folketalender for Danmark. 1865.
- *17 Foredrag holdte i det skandinaviske Selskab. 1843—1846.
- And. Fryxell: Berättelser ur Svenska Historien. XXXIII. D. Geffroyt: Sverig og Rusland i det 19de Aarh., overs. af C. Rosenberg. 1865.
- *E. G. Geijer: Samlade Skrifter. I, 1—8; II, 1—5. 1849—1854.
 — Valda smärre Skrifter, af. 1—2 D. 1842.
- H. P. Gjesing: Kong Frederik den Syvendes Ungdoms- og Regjeringshistorie, ved. 1865.
- C. C. A. Gosch: De lærde Skolers Underviisningsplan. 1865.
- Grammatici Latini ex rec. H. Keilii. Vol. IV. Probi Donati Servii qui feruntur de arte grammatica libri ex rec. H. Keilii. notarum laterculi ex rec. Th. Mommseni. 1864. 4.
- B. ter Haar: Skildringer af Reformationens Historie. Paa Dansk ved L. G. Hansen. I. 1865.
- *J. G. v. Hahn: Griechische und albanesische Märchen. 1—2 B. 1837.
- F. Hammerich: En Skolastiker og en Bibeltheolog fra Norden. Af. 1865.
- G. Hartvig: Havet med dets Plante- og Dyreverden. Af. Heft. 1—6.
- Hermannsen: Profeten Esaias. 1865.
- V. B. Hjorth: Den gamle Edda. Oversført paa Nydansk. Af. 1865.
- Holbergs Komedier, Teksten ved L. Levin. Billederne af B. Rosenstand. Hft. 1—16.
- H. Holmboe: Hvad skal Skolen udrette? 1865.
- G. Hostrup: Samlede Skrifter, af. I—VIII. 1865.
- B. S. Ingemann: Digte med religiøs Tendens, udg. af J. Galffjot. 1865.
- Kalidasas: Sakuntala, Skuespil i syv Optrin, oversat og forklaret af M. Hammerich, ny Udg. 1858.
- H. Kayser: Efterladte Skrifter, I, 1—2. 1865.

- C. F. Koch: *historische Grammatik der Englischen Sprache*. V. I. 1864.
- G. Kolb: *Das Thierreich in 80 colorirten Tafeln mit 40 Bogen Text*. Hf. 14. Fol.
- J. Lauritzen: *Underholdende Begemsovelser med 24 i Texten indsatte forklarende Tegninger*. Af, 1865.
- A. Larsen: *Svensk Ordbog for Danske og Norske*. 1865.
- D. Lehmann: *Norge og Nordmændene*. Af, 1865.
- N. Leth: *Historiske Efterretninger om Herlufsholms Stiftelse af H. B. Melchior, paany udgivne, fra 1788 omarbejdede og fortsatte af*. 1865.
- Litterarisches Centralblatt für Deutschland* auzg. von F. Zarncke. 40—52, 1864; 1—20, 1865.
- Titi Livii Historiarum Romanarum libri qui supersunt*. Ex recensione Jo. Nic. Madvigii. Ed. I. N. Madvigius et I. L. Ussing. III, 2.
- J. Pøffe: *Moderstmaalets Grammatik til Skolebrug*. Af, 1865.
- J. Walling: *trestemmige Sange*. Til Skolebrug udsatte af. I. 1860.
- I. Marquardt: *römische Privatalterthümer*, von. I. 1864.
- Leo Meyer: *Vergleichende Grammatik der Griechischen und Lateinischen Sprache*, von. B. I—II. 1861—65.
- Th. Mommsen: *Römische Forschungen*, von. I. 2te Auf. 1864.
- * — *Die römischen Tribus*, von. 1844.
- *I. T. Mommsen: *Des Pindaros Werke*, uebers. von. 1846.
- D. G. Monrad: *Propheten Esaias*. Oversat fra Grundtexten af. 1865.
- *J. B. Mynster: *Blandede Skrifter*. I, 1—3; II, 1—3. 1852—1857.
- (Napoleon): *Julius Cæsars Historie*. Hff. 1—2. Kjøbenhavn. 1865.
- A. Noël des Vergers: *L'Étrurie et les Étrusques*, par. deuxième Tome. 1864.
- Nordiske Billeder i Træsnit med Text*. Forlagsebureauet i Kjøbenhavn. Hff. 1—10. 1865.
- P. Ovidius Naso *ex recognitione R. Merckelii*. TT. I—III. 1862—64.
- Chr. Palmer: *Evangelisk Pædagogik*, af. Overs. af J. R. Steckholm. Hff. 1—5. 1864—65.
- J. Paludan-Müller: *Gullands Forhold til Danmark og*

- Sverig i det 14de, 15de og 16de Aarhundr., udg. af C. Paludan-Müller. 1865.
- W. Pape: *Etymologisches Wörterbuch der griechischen Sprache zur Übersicht der Wortbildung, geordnet von. 1836.
- Griechisch-Deutsches Handwörterbuch von. 3ter Abdruck. 1864. I—III.
- R. M. Petersen: Bidrag til den danske Litteraturs Historie, af. Slutningshefte. 1864.
- *Neue Jahrbücher für Philologie u. Pädagogik. LXXXVII—XC. 1863—64.
- *Philologus. Zeitschrift für das Klassische Alterthum. XX u. XXI B. 1863—64.
- T. M. Plautus: Kritik, Prosodie, Metrik von A. Spengel. 1865.
- J. G. L. Plenge: Vidt om Livet i London af. 1865.
- I. C. Puggendorff: Annalen der Physik und Chemie. 1865.
- — — Register zu den Bänden XCI bis CXX.
- Reisen in Central-Africa von Mungo Park bis auf Barth und Vogel. Tiesf. 21—22. Jahr. 1865.
- Rongelige Rescripter og Resolutioner, Love og Expeditioner Geistligheden i Danmark vedkommende. Samlede og udgivne af C. F. Schwarzkopf. 6te Bind (1856). 1866.
- G. L. Reuz: Pflanzenblätter in Naturdruck. Fol. mit erläuterndem Text in Octav. Tiesf. 3 u. 5.
- A. Rich: illustrirtes Wörterbuch der römischen Alterthümer. Aus dem englischen übers. von C. Müller. 1862.
- Chr. Richardt: Nyere Digte, af. 1864.
- W. S. Riehl: Det borgerlige Samfund. Overs. af S. Michaelsen. 1864.
- *W. Robertsens: The history of Scotland. 1—3 V. 1800.
- The history of the emperor Charles V. 1—4 V. 1788.
- *K. Rosenfranz: Königsberger-Skizzen von. 1—2. 1842.
- E. Rostrup: Veiledning i den danske Flora, af. 2det Opl. 1864.
- R. Schenk: Griechisch-deutsches Schulwörterbuch. 2ter Abd. 1864.
- *J. F. Schouw: Dansk Ugeskrift, udgivet af et Selskab. Red. af. Første Række. 1—8 Bind. 1832—36.

- J. J. Schouw: Naturffildringer, ny Udg. 1856.
- Walter Scotts Samlede Romaner, oversatte af E. Moltke.
Hff. 70—78.
- H. C. P. Sejdelin: Diplomatarium Flensburgense. I, 2;
II, 1. 1864—65.
- *L. Seneca oversat af Bergitta Lott. 1658.
— überj. von J. Moser, G. H. Moser u. A.
Bauhy. Hff. 1—17. 1828—33.
- William Shakespeares Dramatiske Værker overj. af
Lembke. Hff. 11—14. 1865.
- *J. Sneedorff: Samlede Skrifter 1—6 Bind. 1794—98.
Konelia Danst Hof- og Statskalender for 1865.
- M. N. Theil: Dictionaire de Biographie, Mythologie, Geo-
graphie anciennes. 1865.
- S. B. Ibrige: Danmarks, Norges og Sverigs Historie,
1 Hf.
- Tidskrift: Historisk, 3die Række, II, 2. Redig. af N.
L. Westergaard. 1863.
— for Mathematik. 1865.
— for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben.
— for Physik og Chemi. 1865.
— for Philologi og Pædagogik. 1865.
- *— för Sveriges Läroverk. Hff. 1—6. 1863—64.
— Soransk, 1 Hf. 1865.
— nyt för udenlandst theologisk Literatur. S. Clausen.
- *A. Tjerry: Historie de l'Angleterre par les Normands
1—3. V. 1841.
- Underviisning i Oldnordisk for Begyndere ved Blaagaard.
1865.
- Valerii Maximi factorum et dictorum memorabilium
libri IX. rec. C. Halm. 1865.
- G. A. Banicef: lateinische Schulgrammatik, von. I. 1865.
- M. Terentii Varonis Saturarum Menippearum reliquiae.
rec. Alex. Riese. 1864.
- F. G. Welcher: Die hesiodische Theogonie, von.
1865.
- Oversigt over det kongelige Videnskabernes Sel-
skabs Forhandlinger. 1864.
- Chr. Winther: Samlede Digtninger. 10de Bind.
Brogede Blade. 1864.
— og W. A. Bloch: K. P. Moritz's Gudelære i dansk
Bearbejdelse. Med et Omrids af den nordiske Mythologi,
udgivet af. 1866.

*B. Virgili Maro's Bucoliske Digte. Udgivne, oversatte og oplyste ved S. Meisling. 1817.

*N. Webster: Dictionary of the english Language. 1—2 V. 4.

Desuden har Skolebibliotheket, som sædvanligt, modtaget Universitetets Programmer og Disputater og Skoleprogrammer fra Danmark, ligeledes Skoleprogrammer fra Sverig og Norge.

En fuldstændig Katalog over Discipelbibliotheket er saa godt som færdig til Trykken og vil blive meddeelt i næste Aars Skoleprogram.

VI.

Summarisk Oversigt over Skolens Indtægter og Udgifter i Finantsaaret 1865—66.

Indtægt.

	Rdl.	Sk.
Jordebogsindtægt, med Fradrag af Skatter	4,087	6
Renter af Kgl. og Prioritets-Obligationer	2,532	77
Skolekontingenter	2,379	80
Indtægt af Helsingørs Hospital	300	„
Forskjellige ubestemte og extraordinære Indtægter	17	61
Tilskud fra den almindelige Skolefond	8,000	„
	<u>17,317</u>	<u>32</u>

Udgift.

	Rdl.	Sk.
Gager og Timebetaling	11,810	74
Pension	314	80
Bibliothek og videnskabelige Apparater	383	88
Bygningernes Vedligeholdelse og en Hovedreparation	1,564	40 ¹ / ₂
Transport	<u>14,071</u>	<u>90¹/₂</u>

	Rd	Sk.
Transport	14,071	90 ¹ / ₂
Badehuus	40	”
Inventariets Vedligeholdelse og en Hoved- reparation	548	82
Brændsel og Belysning	433	15
Communale Afgifter	80	28
Regnskabsføringen	340	”
Forskjellige løbende og extraord. Udgifter	359	44
Riffelskydning, Præmier med iberegne	54	36
	<hr/>	
	15,930	7 ¹ / ₂

Discipelbibliotheket.

U d g i f t.

	Rd.	Sk.
Underbalance forrige Aar.	21	59
Nye Bøger iaar	11	60
Indbinding	3	16
	<hr/>	
	39	39

I n d t æ g t.

	Rd.	Sk.
Kontingent af 35 Deeltagere.	35	”
(Nederste Klasse er fri for at erlægge Betaling.)		
	<hr/>	
Underbalance	4	39

VII.

Fordeling af Skolens Beneficiær for det forløbne Skoleaar.

1. Skolens egne Stipendier: Det høieste 50 Rdl.: V. Lange; det mellemste 35 Rdl.: C. M. Olrik, E. F. v. d. Recke, I. C. V. Duus, N. C. T. Jessen, A. E. Th. Königsfeldt; det laveste 20 Rdl.: N. C. H. Spur, H. V. Hansen, H. C. H. Børre.

2. Slagelse Stipendier: 35 Rdl.: S. C. J. Haagerup, H. G. Wiwel; 20 Rdl.: F. L. H. Jensen

3. Det Moltkeske Legat for Embedsmænds skolesøgende Sønner: 40 Rdl.: A. E. Th. Königsfeldt, J. N. Berg, C. F. Schönheyder.

4. Fri Underviisning: V. E. Sørensen, C. M. Olrik, E. F. v. d Recke, V. Lange, S. C. J. Haagerup, J. C. V. Duus, N. C. T. Jessen, N. C. H. Spur, C. E. Schönheyder, H. G. Wiwel, H. V. Hansen, J. J. A. Lørup, N. C. J. Haagerup, C. F. Schönheyder. Extraordinært: J. F. G. Lowsen, A. E. T. Königsfeldt, J. N. Berg, H. C. H. Børre, J. O. V. Königsfeldt, O. C. F. Königsfeldt.

5. Underviisning imod nedsat Betaling: M. Treschow.

6. Frederiksborg Skoles to Pladser paa Regentsen tildeles: P. C. Mørch og H. G. Bielefeldt.

C.

De vigtigste af de nu gjeldende
Bestemmelser for de lærde Skoler

i

Bekjendtgjørelse af 30te Nov. 1864, Cirkulairkrivelse
af 20de Mai 1865, Bekjendtgjørelse af 31te Mai 1866
og Cirkulairkrivelse til samme Tid.

1 Alderen for at optages i de lærde Skolers første eller nederste Klasse bestemmes herefter til det fyldte 9de Aar. For at optages i en højere Klasse, uden at have gennemgaaet de lavere i samme Skole, udkræves, at Alderen ikke er under den, med hvilken Disciplen kunde være indtraadt i den vedkommende Klasse, dersom han med det fyldte 9de Aar havde begyndt i Skolens nederste Klasse. Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet bemyndiges til, hvor Omstændighederne tale derfor, at bevilge Undtagelse fra denne Aldersbestemmelse, forsaavidt den Paa-gjældende ikke mangler over eet Aar i Lavalderen.*)

*) Ministeriet har ved at udvirke denne Bestemmelse ingenlunde havt til Hensigt at bringe det dertil, at Disciplene i Reglen forlade Skolen med det fyldte 17de Aar, eller forudsat, at Klassernes Disciple herefter i Gjennemsnit ville være et Aar eller næsten et Aar yngre, og at der ved Underviisningen skal tages et væsentligt Hensyn hertil som en bestemmende Forudsætning, men Ministeriet har alene andraget paa Forandringen, fordi de mange af Rektorerne anbefalede Ansøgninger om Aldersdispensation maatte overtyde Ministeriet om, at ikke faa Drengene kunne følge med det bestemte og opstillede Lærkursus i en noget yngre Alder end den, der før var lovbestemt, og fordi det overhovedet vilde give Forældre og Rektorer en friere Raadighed i Bedømmelsen af, hvad Drengen kunde modtage og lære. Ministeriet maa derfor fastholde, at det alvorlig bør paasees, at Disciplene ved Optagelsen i nederste Klasse og Opflytning til højere Klasser fuldkommen tilfredsstille de foreskrevne Betingelser med Hensyn til Kundskaber og Færdigheder, og indskjærpe Rektorer og Lærere i dette Punkt ikke at give efter for ubillige og uberettigede Ønsker.

2. Den hidtilværende 1ste Afdeling af Afgangsexamen ved Skolerne ophører. Examinationen ved næstøverste (6te) Klases Aars- og Hovedexamen i de til denne Afdeling henlagte 4 Fag: Geographi, Naturhistorie, Tydsk og Fransk, betragtes ene som en Bestanddeel af 6te Klases Examen uden at sættes i nogen Forbindelse med eller have nogen Indflydelse paa Afgangsexamen ved Udgangen af 7de Klasse. Disciplenes Opflytning i øverste (7de) Klasse bestemmes, som hidtil, efter Skolens Dom om deres hele Udvikling og Modenhed, som den ved Examen i alle Fag og ellers har lagt sig for Dagen. Dog maa ingen Discipel opflyttes i øverste Klasse, medmindre han ved Hovedexamen i næstøverste Klasse i de nævnte 4 Fag samt i Religion har opnaaet Charakterer, som efter den gjældende Beregningsmaade have en Talværdi af mindst 4 Godt og 1 Temmelig-godt. Den Discipel, som efter at have tilbragt 2 Aar i næstøverste Klasse ikke befindes moden til Opflyttelse i øverste Klasse, maa ikke længer forblive i Klassen som studerende Discipel, medmindre Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet efter Skolens Indstilling paa Grund af særegne Omstændigheder, som langvarig Sygdomshindring eller deslige, dertil giver Tilladelse.*)

*) I Tydsk, Fransk, Naturhistorie og Geographi bliver der efter de ved denne Bekjendtgjørelse indtraadte Forandringer ved 6te Klases Hovedexamen i det Hele at examinere i samme Omfang som tidligere ved 1ste Deel af Afgangsexamen, kun at Stilen i Tydsk (s. ndfr. 3.) bortfalder. I Religion prøves Disciplene i christelig Troes- og Sædelære samt i hele Bibelhistorien.

Naar Ministeriet saaledes har anseet det for rigtigst at opgive den oprindelige Tanke om en Deling af Repetitionen og Afslutningen af Geographi og Naturhistorie imellem 5te og 6te Klasse, skal man dog bemærke, at det herved ikke udelukkes, at Læreren, efter Overlæg med Rektor og med dennes og Underviisningsinspektorens Vidende, under Betragtningen af, hvad der er det Vigtige og Væsenlige, kan lade enkelt tidligere

3. Den tydske Stil bortfælder som Gjenstand for Examen.*)

4. Underviisning i Religion, som særskilt Fag, kan efter Indstilling fra den vedkommende Skoles Rektor med Kirke- og Underviisningsministeriets Billigelse ophøre med Udgangen af 6te Klasse, saaledes at da i 7de Klasse beholdes Læsning af det nye Testament i Grundsproget, forænet med Forklaring og Udvikling i religiøs Retning. Men hverken heri eller i Religion som Fag, forsaavidt dette er bibeholdt til Skolekursets Slutning, aflægges Prøve ved Afgangsexamen.

5. Det tillades, at Latinunderviisningen ved de Skoler, hvor det ønskes, maa, med dertil af vedkommende Rektor erhvervet Samtykke fra Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, begynde i 2den (næstnederste) Klasse med et foreløbigt Antal af 5 Timer ugentlig eller med et større Antal (9 a 10 Timer), mod at i sidste Fald Begyndelsen af Fransk udsættes til 3die Klasse med omtrent det Timetal, som Faget efter den nugældende Plan har i 2den Klasse.

6. I 7de Klasse fortsættes Underviisningen i Fransk, uden at dog Sproget bliver Gjenstand for Afgangsexamen. Fremdeles tilbydes der i samme Klasse de Disciple, som attraae det, et Par Timers ugentlig Underviisning i Engelsk.**)

medtaget Detail fremtræde noget mindre under den sidste Repetition, og at det navnlig maa ansees ønskeligt, at Underviisningen i det Enkelte fremmes saaledes i de lavere Klasser, indtil og med 5te Klasse, at ikke den almindelige Repetition i 6te Klasse bliver formeget besværliggjort ved Tilegnelse af nyt Stof.

*) Ministeriet tilføier, at der i Tydsk bliver som hidtil at prøve i et prosaisk og et poetisk Stykke af ikke læste Forfattere.

**) De Timer i Engelsk, som efter denne Bekjendtgjørelse skulle tilbydes Disciplene i 7de Klasse, bør i Reglen tages af de regelmæssige 36 ugentlige Skoletimer. Forsaavidt Rektor ikke troer, at dette kan skee, bliver For-

7. Afgangsexamen ved Udgangen af Skolen, til hvilken Ingen maa indstille sig, førend han har fyldt 17 Aar, medmindre dertil er givet Tilladelse af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, afholdes i følgende Fag: Dansk, Latin, skriftlig og mundlig, Græsk, Hebraisk, Historie, Arithmetik, Geometri og Naturlære, i Henseende til Fordringerne i de enkelte Fag med følgende Forandringer og nærmere Bestemmelser ved de nugældende Forskrifter:

- a. I Modersmaalet forelægges 2 Opgaver til Bearbejdelse, een frit valgt, som hidtil, en anden, hentet fra Omraadet af en i Skolen gennemgaaet og meddeelt Kundskab.
- b. Ved Udarbejdelsen af den latinske Stiil tillades det at benytte en dansk-latinsk Ordbog.
- c. I Mathematik udgaaer, af det ved Kongelig Resolution af 6te November 1858 — Bekjendtgjørelse af 8de s. M. — Post 4 II Nr. 3 foreskrevne Pensum i Geometri, den sphæriske Trigonometries Grundformler, istedenfor hvilke der meddeles saadanne almindelige Sætninger om Cirkler paa en Kugle, som ere nødvendige til at forstaae de sphæriske Stedbestemmelser i Astronomien. Fremdeles bortfalde ved Afgangsexamens skriftlige Prøve de ved samme Kongelige Resolution bestemte 2 Hovedopgaver, hvorimod i deres Sted forelægges i hver af Fagets 2 Hovedafdelinger een eller flere Opgaver, hvorved det alene skal komme an paa Sikkerhed i at udføre en saadan Beregning eller gjengive

slag om Undtagelse fra Reglen særlig at gjøre ved Indsendelsen til Ministeriet af Skolens aarlige Fag- og Timefordelingstabel. Med Hensyn til Spørgsmaalet, om der skal gives 2 Timer i Engelsk for hvert Hold i 7de Klasse, antager Ministeriet, at det i de 3 første Maa-neder af Skoleaaret, maaskee indtil Juleferien, saalænge det Almindeligste af Udtalen og Formlæren indøves, kan være nødvendigt, at en Deling af Klassen finder Sted, men at efter denne Tid de to Hold Disciple i Forening maae kunne deeltage i Læse- og Oversættelses-øvelserne.

et saadant Beviis, som maa forudsættes at være indøvet ved Underviisningen.

d. Ved Afgangsexamen gives 9 Specialcharakterer i følgende Fag:

1. Modersmaalet, skriftlig Udarbeidelse (fri Opgave),
2. Modersmaalet, skriftlig Udarbeidelse (Gjengivelse af et bekjendt Stof),
3. Latin, mundtlig,
4. Latinsk Stil og Version,
5. Græsk,
6. Historie,
7. Arithmetik, mundtlig og skriftlig.
8. Geometri, mundtlig og skriftlig,
9. Naturlære.

Specialcharaktererne ere:

ug., mg., g., tg., mdl., slet, der betragtes som staaende lige langt fra hinanden, betegnede med Tallene: 6, 5, 4, 3, 2, 1.

De tre Censorer, som bedømme en Prøve, maae kun give hele Charakterer; dog kan i de tre Fag (3, 5 og 6), i hvilke Charakteren efter det Nedenanførte forstærkes, tilføies et +, som forhøier Charakteren med $\frac{1}{2}$.

I de Fag, i hvilke Prøven er enkelt (1, 2, 3, 5, 6 og 9) lægges de tre Censorers Charakterers Talværdier sammen, og divideret med 3 udgjør det udkommende hele Tal eller hele Tal med en Brøk Charakteren i Faget.

I de Fag, i hvilke Prøven er dobbelt (4, 7 og 8), give Censorerne hver een Charakter for hver Prøve, og der forholdes da med de sex Charakterer ganske som med de tre ved den enkelte Prøve, kun at der divideres med 6 istedetfor med 3.

Brøker, der ere høiere end $\frac{1}{2}$, altsaa $\frac{2}{3}$ og $\frac{5}{6}$ udtrykkes som respective $\div \frac{1}{3}$ og $\div \frac{1}{6}$ af den høiere Charakter.

Ved Hovedcharakterens Uddragning af Specialcharaktererne betegne Specialcharaktererne Tal, som gaende

ud fra ug. = 8 aftage med stigende Potentser af 2 og have altsaa en Værdi af:

$$8, 7, 5, 1, \div 7 \text{ og } \div 23.$$

Charaktererne for de ni Fag ere eensveieende, undtagen for mundtlig Latin, Græsk og Historie, i hvilke de veie som $1\frac{1}{2}$ imod 1.

Ved Hovedcharakterens Uddragning overføres Specialcharakteren i Faget med dens Værdi efter nysnævnte System, og den ved Karakteren hængende Brøk multipliceres, hvis Brøken er positiv, med det Tal, som udgjør Afstanden imellem Karakteren og den nærmest foregaaende Charakter, og, hvis den er negativ, med det Tal, som udgjør Afstanden imellem Karakteren og den nærmest efterfølgende Charakter.

Hovedsummen af samtlige ni Specialcharakterer med deres vedhængende Brøker, i hvilken $\frac{1}{2}$ eller derover regnes = 1, bestemmer Hovedcharakteren, for hvilken der

til første Karakter med Udmærkelse kræves	79	Points
til første	—	64 —
til anden	—	37 —
til tredie	—	29 —

I Testimoniet indføres Specialcharaktererne med de vedhængende Brøker, og til Slutningen Hovedcharakteren med Tilføielse af Pointsantallet.*)

*) Medens Scalaen saavel for Specialcharaktererne som for Hovedcharakterens Uddragning af disse er uforandret, er det fundet rigtigt at hæve Bestemmelsen i Cirkulaire af 4de September 1851 om, at Karakteren for de skriftlige Prøver i Mathematik skulde i Forhold til Karakteren for den mundtlige Prøve gjælde som $\frac{1}{2}$ mod 1, saa at de fremtidig gjælde lige.

Det er en Selvfølge, at Pointsantallet for Hovedcharaktererne maatte forandres, efterat Fagcharaktererne vare indskrænkede fra 13 til 9. Paa den ene Side maatte omtrentlig det samme Forhold mellem de to

7. Ingen, der gaaer ud af enten en offentlig eller privat lærd Skole uden at være opflyttet i øverste (7de) Klasse

store Faggrupper, som Examen omfatter, beholdes; paa den anden Side var det ønskeligt at have flere Charakterer, forat ikke et uheldigt Udfald af Prøven i et enkelt Fag skulde virke altfor stærkt. Disse Betragtninger have ført Ministeriet til at forstærke Charaktererne i de 3 Fag Latin, Græsk og Historie derved, at de gjælde $1\frac{1}{2}$ mod 1. Hovedkarakterens Uddragning af Specialkaraktererne skeer altsaa, som om disses Antal var $10\frac{1}{2}$, og derefter har Ministeriet paa samme Maade som tidligere sat Grænsen for de 3 Hovedkarakterer, dog saaledes, at Pointsantallet for 2den og 3die Charakter er lidet forhøiet ud over, hvad der tidligere fordredes.

En Hovedforandring er, at Bestemmelsen i Cirkulaire af 4de September 1851 om, at Censorerne kunde tilføie et + eller ÷ til Fagkarakteren, er hævet. Ministeriet har fundet det overflødig at have et større Antal Trin at variere paa som Udtryk for Dommen om en Kandidats Kundskaber end de 6 hele Charakterer; man har antaget at Tilføielsen af + og ÷, der kun kunde forhøie eller forringe Charakteren med $\frac{1}{3}$, ikkun førte til en smaalig Udregning, og man har saa meget mindre taget i Betænkning at paalægge Censorerne at benytte hele Charakterer, som det altid, hvor en Censor er i Tvivl, staaer ham aabent at søge denne fjernet ved en yderligere Examination.

Derimod har Ministeriet fundet, at Censorerne i de tre Fag, i hvilke Charakteren forstærkes, har et billigt Krav paa, at der aabnes dem Leilighed til skarpere at betegne deres Dom, og dette har man søgt at imødekomme ved i disse Fag at tillade Benyttelsen af et +, som Betegnelse for, at Præstationen ligger midt imellem to Charakterer.

Den anden Hovedforandring er, at Ministeriet har fundet det nødvendigt fremtidig at opgive Bestemmelsen i Cirkularet af 4de September 1851 om, at de ved Specialkarakterens Beregning af Censorernes Charakterer fremkommende Brøker bortkastedes, hvis de vare $\frac{4}{9}$ eller derunder, men suppleredes til 1, hvis de vare

eller erklæret for moden til Opflyttelse deri, kan indstille sig til Adgangsexamen ved Universitetet førend to hele Aar efter hans Udgang af Skolen, medmindre Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet i oplyste særlige Omstændigheder finder Grund til at give Tilladelse dertil.

$5\frac{1}{9}$ eller derover, og derimod at bestemme, at Brøkerne skulle føres over ikke blot til Special karaktererne, men ogsaa ved Hoved karakterens Uddragning af disse. Tilfældigheder kunne i modsat Fald faae for stort Spille rum. Ved Brøkers Bortkastelse eller disses Supplering opstaaer altid Feil, selv naar, som ved Special karaktererne, Afstanden mellem Karaktererne er $= 1$. Men naar, som Tilfældet er ved Hoved karakterens Uddragning af Special karaktererne, Karakterernes Afstand ikke længer er 1, men voxer efter stigende Potentser af 2, bliver Misviisningen stedse større, jo slettere Charakteren er, hvorved Brøken hænger. Saaledes gav efter de tidligere Regler $5\frac{1}{9}$ mg. og ved Overførselen til Systemet for Hoved karakterens Uddragning 7 Points, medens $5\frac{5}{9}$ gav ug. og altsaa 8 Points; den første Kandidat tabte saaledes kun 1 Point, men, hvis der var Spørgsmaal om $1\frac{4}{9}$ og $1\frac{5}{9}$, saa fik den første slet, der i Hoved karakteren trak 23 Points fra, den sidste mdl., der i Hoved karakteren trak 7 Points fra, og han tabte saaledes 16 Points, og det uagtet den over Kandidatens Præstation afgivne Døm i begge Tilfælde kun differerede med $\frac{1}{9}$.

Til en Forklaring om Special karakterernes Overførsel i Systemet for Hoved karakterens Uddragning tilføies paa modstaaende Side et Exempel, som omfatter alle de Tilfælde, der antages at kunne indtræffe.

Fagene.	Censorerne's Charakterer.				Gjennemsnittsværdi.	charakter med vedhængende Brøk.	Systemet for Hovedcharakterens Uddragning.
	1.	2.	3.	i Talværdi.			
1. Dansk Udarbeidelse (I.) . . .	g.	tg.	g.	$\frac{4 + 3 + 4}{3}$	$3\frac{2}{3} = 4 \div \frac{1}{3}$	$g. \div \frac{1}{3}$	$5 \div \frac{4}{3}$
2. Dansk Udarbeidelse (II.) . . .	mg.	g.	g.	$\frac{5 + 4 + 4}{3}$	$4\frac{1}{3} = 4 + \frac{1}{3}$	$g. + \frac{1}{3}$	$5 + \frac{2}{3}$
3. Latin	mg.	g. +	g. +	$\frac{5 + 4\frac{1}{2} + 4\frac{1}{2}}{3}$	$4\frac{2}{3} = 5 \div \frac{1}{3}$	$mg. \div \frac{1}{3}$	$\left\{ \begin{array}{l} 7 \div \frac{2}{3} \\ 3\frac{1}{2} \div \frac{1}{3} \end{array} \right.$
4. Latinsk Stil og Version . . .	g. tg.	mg. md.	mg. g.	$\frac{4+5+5+3+2+4}{6}$	$3\frac{5}{6} = 4 \div \frac{1}{6}$	$g. \div \frac{1}{6}$	
5. Græsk	ug.	ug.	mg. +	$\frac{6 + 6 + 5\frac{1}{2}}{3}$	$5\frac{5}{6} = 6 \div \frac{1}{6}$	$ug. \div \frac{1}{6}$	$\left\{ \begin{array}{l} 8 \div \frac{1}{6} \\ 4 \div \frac{1}{12} \end{array} \right.$
6. Historie	mg.	mg.	g. +	$\frac{5 + 5 + 4\frac{1}{2}}{3}$	$4\frac{5}{6} = 5 \div \frac{1}{6}$	$mg. \div \frac{1}{6}$	
7. Arithmetik, mdtl. og skriftl.	ug. tg.	ug. tg.	mg. g.	$\frac{6+6+5+3+3+4}{6}$	$4\frac{1}{2} = 4 + \frac{1}{2}$	$g. + \frac{1}{2}$	$5 + 1$
8. Geometrie, mdtl. og skriftl.	g. md.	mg. tg.	g. tg.	$\frac{4+5+4+2+3+3}{6}$	$3\frac{1}{2} = 3 + \frac{1}{2}$	$tg. + \frac{1}{2}$	$1 + 2$
9. Naturlære	mg.	mg.	mg.	$\frac{5 + 5 + 5}{3}$	$5 = 5.$	mg.	7

Tidsordenen for Prøverne.

Afgangsprøven.

Skriftlig: Lørdag den 23de Juni 9—1 Oversættelse fra Latin paa Dansk; 4—8 geometrisk Udarbeidelse; Mandag den 25de 9—1 Udarbeidelse i Modersmaalet I; 4—8 Oversættelse fra Dansk paa Latin; Tirsdag den 26de Udarbeidelse i Modersmaalet II; 4—8 arithmetisk Udarbeidelse.

Mundtlig: Mandag den 9de Juli Kl. 8 Græsk; Kl. 1 Historie, Tirsdag den 10de Kl. 8 Latin; Kl. 4 Matematik; Onsdag den 11te Kl. 8 Religion og Matematik; Kl. 4 Naturlære; Tirsdag den 17de Kl. 12 Hebraisk.

Aarsprøven.

Skriftlig: VII B. Lørdag den 23de Juni Kl. 9—1 Oversættelse fra Latin paa Dansk; 4—8 geometrisk Udarbeidelse; Mandag den 25de 9—1 Udarbeidelse i Modersmaalet I; 4—8 Oversættelse fra Dansk paa Latin; Tirsdag den 26de 9—1 Udarbeidelse i Modersmaalet II; 4—8 arithmetisk Udarbeidelse.

VI. Torsdag den 12te Juli Kl. 8—12 Udarbeidelse i Modersmaalet; 5—8 Oversættelse fra Latin paa Dansk; Fredag den 13de Kl. 8—12 Oversættelse fra Dansk paa Latin; 5—8 mathematisk Udarbeidelse.

V. Onsdag den 11te Juli Kl. 8—11 Oversættelse fra Tydsk paa Dansk; Torsdag den 12te Kl. 8—11 Udarbeidelse i Modersmaalet; 5—8 Oversættelse fra Latin paa Dansk; Fredag den 13de Kl. 8—11 Oversættelse fra Dansk paa Latin; 5—8 Oversættelse fra Fransk til Dansk.

IV. Torsdag den 12te Juli Kl. 8—11 Udarbeidelse i Modersmaalet; 5—8 Oversættelse fra Tydsk paa Dansk; Fredag den 13de Kl. 8—11 Oversættelse fra Dansk paa Latin; 5—8 Oversættelse fra Fransk paa Dansk.

III. Torsdag den 12te Juli Kl. 8—11 Udarbeidelse i Modersmaalet; 5—8 Oversættelse fra Tydsk

paa Dansk; Fredag den 13de Kl. 8—11 Oversættelse fra Dansk paa Latin; 5—8 Regning.

II. Torsdag den 12te Juli Kl. 8—11 Udarbeidelse i Modersmaalet; Fredag den 13de Kl. 8—11 Regning.

I. Torsdag den 12te Juli Kl. 8—11 Udarbeidelse i Modersmaalet; Fredag den 13de Kl. 8—11 Regning.

Mundtlig: VII B. Lørdag den 14de Juli Kl. 8 Latin; Mandag den 16de Kl. 8 Græsk; Kl. 5 Historie; Tirsdag den 17de Kl. 8 Religion; Kl. 12 Hebraisk; Onsdag den 18de Kl. 8 Mathem.; Kl. 5 Engelsk; Torsdag den 19de Kl. 8 Naturlære; Kl. 12 Fransk.

VI. Mandag den 9de Juli Kl. 8 Naturhistorie; Kl. 4 Religion; Tirsdag den 10de Kl. 8 Fransk; Kl. 4 Tydsk; Onsdag den 11te Kl. 4 Geographi; Tirsdag den 17de Kl. 8 Græsk; Kl. 5 Matematik; Onsdag den 18de Kl. 8 Latin; Torsdag den 19de Kl. 8 Historie.

V. Lørdag den 14de Juli Kl. 8 Historie og Geographi; Kl. 12 Fransk; Mandag den 16de Kl. 8 Naturhistorie; Kl. 12 Tydsk; Tirsdag den 17de Kl. 12 Matematik; Kl. 5 Latin; Onsdag den 18de Kl. 8 Religion; Kl. 12 Græsk.

IV. Lørdag den 14de Juli Kl. 8 Matematik; Kl. 5 Latin; Mandag den 16de Kl. 12 Naturhistorie; Tirsdag den 17de Kl. 5 Fransk; Onsdag den 18de Kl. 8 Græsk; Kl. 12 Historie og Geographi; Kl. 5 Tydsk; Torsdag den 19de Kl. 12 Religion.

III. Lørdag den 14de Juli Kl. 12 Naturhistorie; Kl. 5 Tydsk; Mandag den 16de Kl. 12 Latin; Kl. 5 Dansk; Tirsdag den 17de Kl. 12 Fransk; Kl. 5 Historie og Geographi; Torsdag den 19de Kl. 8 Religion.

II. Lørdag den 14de Juli Kl. 12 Tydsk; Kl. 5 Geographi; Mandag den 16de Kl. 8 Religion; Kl. 5 Naturhistorie; Tirsdag den 17de Kl. 12 Dansk; Onsdag den 18de Kl. 12 Latin; Kl. 5 Historie.

I. Lørdag den 14de Juli Kl. 5 Religion; Mandag den 16de Kl. 8 Dansk; Tirsdag den 17de Kl.

8 Geographi; Onsdag den 18de Kl. 12 Naturhistorie; Kl. 5 Historie; Torsdag den 19de Kl. 8 Tydsk.

Fredag den 20de Juli Kl. 9 prøves de nyanmeldte Disciple; Kl. 1 Prøve i Sang.

Lørdag den 21de Juli Kl. 10 bekjendtgjøres Udfaldet af Prøverne, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse.

Torsdagen den 23de August Kl. 8 begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Slutningshøitiden indbydes herved Disciplenes Fædre og Værger samt Enhver, der har Interesse for Skolen.

Frederiksborg lærde Skole i Juni 1866.

C. Berg.

Trykfeil.

- Side 13 Linie 14 og 19 Lærkræfter læs; Lærkræfter.
 — 13 — 15 § læs; S.
 — 30 — 27 II. læs; III.
 — 31 — og V Kl. læs; V og IV Kl.
-